

LIETUVOS RESPUBLIKOS KONSTITUCINIS TEISMAS
LIETUVOS RESPUBLIKOS VARDU

NUTARIMAS

DĖL LIETUVOS RESPUBLIKOS MOKSLO IR STUDIJŲ ĮSTATYMO 27 STRAIPSNIO 2 DALIES 9 PUNKTO, 38 STRAIPSNIO 1 DALIES, 39 STRAIPSNIO 1 DALIES ATITIKTIES LIETUVOS RESPUBLIKOS KONSTITUCIJAI, LIETUVOS RESPUBLIKOS SEIMO 2018 M. SAUSIO 12 D. NUTARIMO NR. XIII-1021 „DĖL PRITARIMO LIETUVOS SPORTO UNIVERSITETO REORGANIZAVIMUI PRIJUNGIMO PRIE LIETUVOS SVEIKATOS MOKSLŲ UNIVERSITETO BŪDU“ ATITIKTIES LIETUVOS RESPUBLIKOS KONSTITUCIJAI, LIETUVOS RESPUBLIKOS MOKSLO IR STUDIJŲ ĮSTATYMUI

2018 m. birželio 29 d. Nr. KT15-N10/2018

Vilnius

Lietuvos Respublikos Konstitucinis Teismas, susidedantis iš Konstitucinio Teismo teisėjų Elvyros Baltutytės, Gintaro Godos, Vytauto Greičiaus, Danutės Jočienės, Gedimino Mesonio, Vyto Miliaus, Daivos Petrylaitės, Janinos Stripeikienės, Dainiaus Žalimo,

sekretoriaujant Daivai Pitrėnaitei,

remdamasis Lietuvos Respublikos Konstitucijos 102, 105 straipsniais, Lietuvos Respublikos Konstitucinio Teismo įstatymo 1, 53¹ straipsniais, Teismo posėdyje 2018 m. gegužės 29 d. rašytinio proceso tvarka išnagrinėjo konstitucinės justicijos bylą Nr. 7/2018 pagal pareiškėjos Lietuvos Respublikos Seimo narių grupės prašymą Nr. 1B-11/2018 ištirti, ar Lietuvos Respublikos Konstitucijos 5 straipsnio 1, 2 dalims, 40 straipsnio 3 daliai, 69 straipsnio 1 daliai, konstituciniam teisinės valstybės principui, Lietuvos Respublikos mokslo ir studijų įstatymo 8 straipsnio 1 daliai, 38 straipsnio 1 daliai neprieštarauja Lietuvos Respublikos Seimo 2018 m. sausio 12 d. nutarimas Nr. XIII-1021 „Dėl pritarimo Lietuvos sporto universiteto reorganizavimui prijungimo prie Lietuvos sveikatos mokslų universiteto būdu“.

Konstitucinis Teismas

nustatė:**I****Pareiškėjos argumentai**

1. Pareiškėjos Seimo narių grupės abejonės dėl Seimo 2018 m. sausio 12 d. nutarimo Nr. XIII-1021 „Dėl pritarimo Lietuvos sporto universiteto reorganizavimui prijungimo prie Lietuvos sveikatos mokslų universiteto būdu“ (toliau – ir Seimo 2018 m. sausio 12 d. nutarimas) atitikties Konstitucijai ir Mokslo ir studijų įstatymui (2016 m. birželio 29 d. redakcija su vėlesniais pakeitimais ir papildymu; toliau – Mokslo ir studijų įstatymas) grindžiamos šiais argumentais.

1.1. Seimo nutarimo pavadinimas yra „Dėl pritarimo Lietuvos sporto universiteto reorganizavimui prijungimo prie Lietuvos sveikatos mokslų universiteto būdu“, tačiau šio nutarimo turinyje ne tik išreikštas Seimo pritarimas Lietuvos sporto universiteto reorganizavimui prijungimo prie Lietuvos sveikatos mokslų universiteto būdu (1 straipsnis), bet ir sprendžiami tokio reorganizavimo klausimai – tiksliai nustatyta, kaip tai turi būti padaryta: siūloma šiems universitetams pradėti reorganizavimo procedūras – parengti ir iki nurodyto termino pateikti Seimui reorganizavimui būtinus dokumentus (2 straipsnis); pavedama atlikti konkretų veiksmą reorganizavimo procese – ekspertinį reorganizavimo plano ir reorganizavimo sąlygų vertinimą (3 straipsnis). Juridinio asmens reorganizavimo sąlygų rengimas ir vertinimas pagal Lietuvos Respublikos civilinio kodekso (toliau – CK) antrosios knygos VIII skyriaus, Lietuvos Respublikos viešųjų įstaigų įstatymo 15 straipsnio nuostatas yra juridinio asmens reorganizavimo proceso sudedamosios dalys.

1.2. Mokslo ir studijų įstatymo 38 straipsnio 1 dalyje, pagal kurią sprendimą dėl valstybinio universiteto reorganizavimo priima Seimas universiteto tarybos teikimu arba Vyriausybės teikimu, įvertinęs universiteto tarybos nuomonę, įtvirtinta sprendimo dėl valstybinių universitetų reorganizavimo priėmimo procedūra Seimui yra privaloma, todėl jis neturi teisės svarstyti ir priimti sprendimo dėl valstybinio universiteto reorganizavimo savo ar kitų Mokslo ir studijų įstatymo 38 straipsnio 1 dalyje nenurodytų subjektų iniciatyva (teikimu).

1.3. Seimo 2018 m. sausio 12 d. nutarimas priimtas nesilaikant Mokslo ir studijų įstatymo 38 straipsnio 1 dalyje nustatytų reikalavimų – neturint nei Lietuvos sporto universiteto tarybos, nei Vyriausybės teikimo dėl šio universiteto reorganizavimo.

Seimo nutarimo preambulėje nurodyti Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2017 m. lapkričio 22 d. nutarimas Nr. 947 „Dėl Valstybinių universitetų tinklo optimizavimo plano įgyvendinimo priemonių patvirtinimo“ (toliau – ir Vyriausybės 2017 m. lapkričio 22 d. nutarimas), Lietuvos sveikatos mokslų universiteto senato ir tarybos sprendimai nelaikytini teikimais Seimui reorganizuoti Lietuvos sporto universitetą. Nei Vyriausybės 2017 m. lapkričio 22 d. nutarime, nei

juo patvirtintose Valstybinių universitetų tinklo optimizavimo plano įgyvendinimo priemonėse nėra išreikštas Vyriausybės sprendimas dėl Lietuvos sporto universiteto reorganizavimo. Lietuvos sveikatos mokslų universiteto taryba negali spręsti kito universiteto – Lietuvos sporto universiteto reorganizavimo klausimo, o paties Lietuvos sporto universiteto taryba nėra priėmusi sprendimo dėl šio universiteto reorganizavimo; prieš priimant Seimo nutarimą jos nuomonė šiuo klausimu Seimui nebuvo pateikta.

Taigi Seimo nutarimas priimtas nesilaikant įstatyme nustatytos tvarkos, pažeidžiant Seimui suteiktas galias, valstybinių universitetų ir Vyriausybės konstitucines teises.

1.4. Konstitucijoje nustatyta, kad Seimo galias riboja Konstitucija, Seimo nutarimai negali prieštarauti įstatymui, o pagal oficialiąją konstitucinę doktriną Seimo nutarimas gali būti pripažintas prieštaraujančiu Konstitucijai pagal jo priėmimo tvarką, jeigu Seimo nutarimo projektą pateikė ne tas subjektas, kuris tokią teisę turi pagal įstatymą, taip pat jeigu buvo kitų tokių teisės aktų leidybos pažeidimų. Be to, Konstitucinis Teismas savo nutarimuose ne kartą yra konstatavęs, kad konstitucinis teisinės valstybės principas suponuoja įvairius reikalavimus įstatymų leidėjui, kitiems teisėkūros subjektams, *inter alia* tai, kad teisėkūros subjektai teisės aktus gali leisti tik neviršydami savo įgaliojimų, kad poįstatyminiai teisės aktai turi būti priimami remiantis įstatymais, valstybės valdžią vykdančios ir kitos valstybės institucijos turi veikti remdamosi teise ir paklusdamos teisei.

Kadangi Seimo nutarimas priimtas nesilaikant įstatyme nustatytos tvarkos, pažeidžiant Seimui suteiktas galias, jis prieštarauja ne tik Mokslo ir studijų įstatymo 38 straipsnio 1 daliai, bet ir Konstitucijos 5 straipsnio 1 daliai, kurioje įtvirtintos, be kita ko, Seimo galios, šio straipsnio 2 daliai, kuria ribojamos Seimo ir kitų valstybės valdžios institucijų galios, Konstitucijos 69 straipsnio 1 daliai, pagal kurią įstatymai Seime priimami laikantis įstatymo nustatytos procedūros, konstituciniam teisinės valstybės principui.

1.5. Pagal Mokslo ir studijų įstatymo 8 straipsnio 1 dalį universitetai turi autonomiją, kuri grindžiama savivaldos principu ir akademinė laisve; pagal 27 straipsnio 2 dalies 9 punktą valstybinės aukštosios mokyklos taryba yra aukštosios mokyklos strateginių reikalų valdymo organas, kuris, suderinęs su senatu (akademinė taryba), tvirtina aukštosios mokyklos reorganizavimo arba likvidavimo planus ir teikia juos Seimui (Vyriausybei). Taigi Mokslo ir studijų įstatymas užtikrina universitetų tarybų savarankiškumą, be kita ko, sprendžiant klausimą dėl universitetų reorganizavimo, taip pat ir pateikiant dėl to teikimus Seimui. Vadinasi, valstybinio universiteto taryba yra laisva apsispręsti dėl jo reorganizavimo, pasirinkti reorganizavimo būdą, reorganizavimo tvarką, spręsti kitus su tuo susijusius klausimus.

1.6. Remdamosi oficialiosios konstitucinės doktrinos nuostatomis, kad Konstitucijos 40 straipsnio 3 dalyje laiduojama aukštųjų mokyklų autonomija suponuoja akademinę ir institucinę autonomiją, kad aukštųjų mokyklų valdymo struktūroje turi būti įtvirtintos valdymo institucijos,

įgyvendinančios aukštosios mokyklos savivaldos funkcijas, ir kad tik taip gali būti garantuotas iš Konstitucijos kylantis aukštųjų mokyklų autonomijos imperatyvas, pareiškėja teigia, jog sprendžiant valstybinio universiteto reorganizavimo klausimus nesant reorganizuojamo universiteto (jo tarybos) nuomonės yra pažeidžiama universiteto autonomija.

1.7. Seimo 2018 m. sausio 12 d. nutarimu pritariama tik vienam reorganizavimo būdui – Lietuvos sporto universiteto prijungimui prie Lietuvos sveikatos mokslų universiteto, siūloma nurodytų universitetų taryboms pateikti tik tokio konkretaus reorganizavimo planą ir reorganizavimo sąlygas, Seimo valdyba įpareigojama užsakyti nepriklausomą šio reorganizavimo plano ir reorganizavimo sąlygų ekspertinį vertinimą, t. y. nurodoma Lietuvos sporto universiteto reorganizavimo klausimą spręsti tik jame aptartu būdu. Taigi Seimo 2018 m. sausio 12 d. nutarimas, kuriuo suvaržyta galimybė Lietuvos sporto universiteto tarybai įgyvendinti savo teisę laisvai apsispręsti dėl reorganizavimo, prieštarauja Konstitucijos 40 straipsnio 3 daliai, Mokslo ir studijų įstatymo 8 straipsnio 1 daliai, kuriose įtvirtinta aukštųjų mokyklų autonomija.

II

Suinteresuoto asmens atstovo argumentai

2. Rengiant bylą Konstitucinio Teismo posėdžiui gauti suinteresuoto asmens Seimo atstovo Seimo Švietimo ir mokslo komiteto pirmininko Eugenijaus Jovaišos rašytiniai paaiškinimai. Juose teigiama, kad Seimo 2018 m. sausio 12 d. nutarimas neprieštarauja Konstitucijai ir Mokslo ir studijų įstatymui. Suinteresuoto asmens Seimo atstovo pozicija grindžiama šiais argumentais.

2.1. Seimo 2018 m. sausio 12 d. nutarime nėra sprendžiami konkretūs Lietuvos sporto universiteto reorganizavimo klausimai. Juo valstybiniai universitetai nėra įpareigojami, formaliai nėra pradama reorganizavimo procedūra ir universitetas neįgyja reorganizuojamo juridinio asmens statuso. Seimas, pritardamas galimam universiteto reorganizavimui, tik pasiūlo suinteresuotiems universitetams patiemis parengti ir Seimui pateikti reorganizavimo sąlygų projektą. Jeigu universitetai nuspręstų nerengti ir neteikti Seimui šio reorganizavimo procedūrai vykdyti būtino dokumento, pati reorganizavimo procedūra nebūtų pradėta ir Seimo pritarimas galimam reorganizavimui liktų neįgyvendintas.

2.2. Mokslo ir studijų įstatymas nereguliuoja jokių preliminarių (išankstinių) Seimo, kaip valstybinių universitetų steigėjo ir kaip jų savininkės valstybės teisės ir pareigas įgyvendinančios institucijos, sprendimų dėl galimo universiteto reorganizavimo. Taigi ir Seimo 2018 m. sausio 12 d. nutarime įtvirtintas Seimo pritarimas universiteto reorganizavimui kaip sprendimas, kuriuo išreiškiama Seimo pozicija dėl galimų valstybinių universitetų veiklos pokyčių, Mokslo ir studijų įstatymu nėra reguliuojamas. Todėl Seimo 2018 m. sausio 12 d. nutarimo, kuriuo įgyvendinami Seimo konstituciniai įgaliojimai leisti įstatymus ir kitus teisės aktus, nuostatos neprieštarauja Mokslo ir studijų įstatymui ir nepaneigia jame nustatytų valstybinių universitetų reorganizavimo

reikalavimų, be kita ko, įtvirtinančių aukštųjų mokyklų autonomijos ribas Seimui priimant atitinkamus sprendimus.

2.3. Seimas savo nutarime įtvirtintu pritarimu valstybinio universiteto reorganizavimui, atsižvelgdamas į suinteresuotų asmenų iniciatyvas, tik išreiškia savo požiūrį į galimų reorganizavimo procedūrų vykdymą Seime. Tokiu nutarimu Seimas išreiškia preliminarią poziciją, kad jeigu būtų įvykdyti įstatymuose nustatyti reikalavimai dėl universiteto reorganizavimo, Seimas pritartų reorganizavimo procedūroms. Reorganizuodamas valstybinius universitetus, Seimas laikosi praktikos, kad jis pirma išreiškia poziciją dėl pritarimo galimam universitetų reorganizavimui (pavyzdžiui, 2010 m. kovo 18 d. nutarimas Nr. XI-694 „Dėl pritarimo Kauno medicinos universiteto ir Lietuvos veterinarijos akademijos reorganizavimo sujungimo būdu į Sveikatos mokslų universitetą“), o po to Mokslo ir studijų įstatyme nustatyta tvarka priima sprendimą dėl valstybinių universitetų reorganizavimo, patvirtina reorganizavimo sąlygų aprašą ir sprendžia kitus privalomus universitetų reorganizavimo klausimus (pavyzdžiui, Seimo 2010 m. birželio 30 d. nutarimas Nr. XI-973 „Dėl Kauno medicinos universiteto ir Lietuvos veterinarijos akademijos reorganizavimo ir Lietuvos sveikatos mokslų universiteto statuto patvirtinimo“). Taigi Seimo nutarimas pritarti galimam universiteto reorganizavimui ir Seimo nutarimas reorganizuoti universitetą yra du Seimo sprendimai, kuriems taikomi skirtingi reikalavimai. Todėl teigti, kad Seimo sprendimui pritarti valstybinių universitetų reorganizavimui taikomi tokie pat Mokslo ir studijų įstatyme nustatyti reikalavimai, kaip ir Seimo sprendimui dėl valstybinių universitetų reorganizavimo, nėra jokio teisinio pagrindo.

2.4. Seimo 2018 m. sausio 12 d. nutarimu nėra paneigiama Konstitucijoje ir Mokslo ir studijų įstatyme įtvirtinta aukštųjų mokyklų autonomija. Seimo 2018 m. sausio 12 d. nutarimo 2 straipsnyje pasiūlyta Lietuvos sveikatos mokslų universitetui ir Lietuvos sporto universitetui iki 2018 m. kovo 1 d. pateikti Seimui Lietuvos sporto universiteto reorganizavimo planą ir sąlygas, t. y. Seimas pasiūlė abiem universitetams parengti ir pateikti suderintus dokumentus, taip išreiškiant savo sutikimą dėl būsimo reorganizavimo. Seimas tokias nuostatas įtvirtino iš anksto atsižvelgdamas į Mokslo ir studijų įstatymo 38 straipsnio 1 dalį, pagal kurią sprendimui reorganizuoti valstybinį universitetą yra reikalingas jo teikimas arba nuomonė. Taigi, jeigu Seimo nutarime nurodyti reorganizavimui būtini dokumentai nebūtų pateikti arba juos parengtų ir pateiktų tik vienas valstybinis universitetas, užtikrindamas aukštųjų mokyklų autonomijos principo laikymąsi, Seimas net neturėtų pradėti svarstyti universiteto reorganizavimo galimybes. Be to, tai neužkirstų kelio įstatymų leidejui priimti sprendimą dėl universiteto reorganizavimo Mokslo ir studijų įstatymo 38 straipsnio 1 dalyje nustatyta tvarka, t. y. gavus Vyriausybės teikimą ir įvertinus universiteto tarybos nuomonę.

III**Byloje gauta medžiaga**

3. Rengiant bylą Konstitucinio Teismo posėdžiui gautos Lietuvos Respublikos švietimo ir mokslo ministrės Jurgitos Petrauskienės, Lietuvos mokslo tarybos pirmininko pavaduotojos Rūtos Petrauskaitės rašytinės nuomonės.

Konstitucinis Teismas

konstatuoja:**I****Ginčijamas ir su juo susijęs teisinis reguliavimas**

4. Seimas 2018 m. sausio 12 d. priėmė nutarimą Nr. XIII-1021 „Dėl pritarimo Lietuvos sporto universiteto reorganizavimui prijungimo prie Lietuvos sveikatos mokslų universiteto būdu“, kuriame nustatyta:

„Lietuvos Respublikos Seimas, atsižvelgdamas į Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2017 m. lapkričio 22 d. nutarimą Nr. 947 „Dėl Valstybinių universitetų tinklo optimizavimo plano įgyvendinimo priemonių patvirtinimo“, Lietuvos sveikatos mokslų universiteto senato 2017 m. lapkričio 17 d. sprendimą Nr. 95-09 ir Lietuvos sveikatos mokslų universiteto tarybos 2017 m. lapkričio 17 d. sprendimą Nr. UTI-16-1, nutaria:

1 straipsnis.

Pritarti Lietuvos sporto universiteto reorganizavimui prijungimo prie Lietuvos sveikatos mokslų universiteto būdu.

2 straipsnis.

Pasiūlyti Lietuvos sveikatos mokslų universitetui ir Lietuvos sporto universitetui iki 2018 m. kovo 1 d. pateikti Lietuvos Respublikos Seimui universitetų reorganizavimo planą ir reorganizavimo sąlygas.

3 straipsnis.

Įpareigoti Seimo valdybą užsakyti nepriklausomą ekspertinį vertinimą dėl šiuo nutarimu svarstomo universitetų reorganizavimo plano ir reorganizavimo sąlygų.“

5. Ginčijamo Seimo nutarimo projektą pateikė Seimo narys E. Jovaiša; šis projektas Seimo kanceliarijos teisės aktų informacinėje sistemoje įregistruotas 2017 m. gruodžio 14 d. (projektas Nr. XIIP-1499).

Kaip matyti iš Seimo 2017 m. gruodžio 19 d. ir 2018 m. sausio 12 d. plenarinių posėdžių, kuriuose atitinkamai buvo pateiktas ir priimtas ginčijamo Seimo nutarimo projektas, stenogramų, šį projektą pateikęs Seimo narys E. Jovaiša pažymėjo, kad Vyriausybės 2017 m. lapkričio 22 d. nutarimas Nr. 947 „Dėl Valstybinių universitetų tinklo optimizavimo plano įgyvendinimo

priemonių patvirtinimo“ laikytinas Vyriausybės teikimu pertvarkyti valstybinių universitetų tinklą, be kita ko, reorganizuoti Lietuvos sporto universitetą jį prijungiant prie Lietuvos sveikatos mokslų universiteto; iš Seimo Švietimo ir mokslo komiteto 2017 m. gruodžio 20 d. išvados Nr. 106-P-57 „Dėl Lietuvos Respublikos Seimo nutarimo „Dėl pritarimo Lietuvos sporto universiteto reorganizavimui jo prijungimo prie Lietuvos sveikatos mokslų universiteto būdu“ projekto Nr. XIIIIP-1499“ matyti, kad šio Seimo nutarimo projektu siekta paspartinti jame nurodytų universitetų jungimosi procesą.

6. Seimo 2018 m. sausio 12 d. nutarimo preambulėje nurodyta, kad jį priimdamas Seimas atsižvelgė, be kita ko, į Vyriausybės 2017 m. lapkričio 22 d. nutarimą Nr. 947 „Dėl Valstybinių universitetų tinklo optimizavimo plano įgyvendinimo priemonių patvirtinimo“.

6.1. Kaip matyti iš Vyriausybės 2017 m. lapkričio 22 d. nutarimo preambulės, jis priimtas įgyvendinant Seimo 2017 m. birželio 29 d. nutarimą Nr. XIII-533 „Dėl Valstybinių universitetų tinklo optimizavimo plano patvirtinimo“ (toliau – ir Seimo 2017 m. birželio 29 d. nutarimas). Šiuo Seimo nutarimu, vadovaujantis Lietuvos Respublikos švietimo įstatymo (2011 m. kovo 17 d. redakcija) 28 straipsnio 4 dalimi, pagal kurią Seimas užtikrina pakankamą valstybinių universitetų tinklą, pritarta Valstybinių universitetų tinklo optimizavimo planui (1 straipsnis) ir pasiūlyta Vyriausybei parengti šio plano įgyvendinimo priemones ir kitus būtinus teisės aktus (2 straipsnis).

Paminėtina, kad Valstybinių universitetų tinklo optimizavimo plano 22 punkte, be kita ko, numatyta skatinti universitetų susijungimo ir integracijos procesus, sudarančius sąlygas gerinti studijų ir mokslo kokybę. Šio plano 1 priede „Valstybinių universitetų stiprybių ir silpnybių apžvalga pagal regionus“ *inter alia* nurodyta, kad Lietuvos sveikatos mokslų universitetas yra pajėgus veikti kaip specializuotas universitetas medicinos mokslų srityje (4.5 papunktis), kad Lietuvos sporto universitetą tikslinga integruoti į stipresnę mokslo ir studijų instituciją, galinčią plėtoti infrastruktūrą ir mokslinę veiklą didesne apimtimi (4.7 papunktis).

Taigi Seimas 2017 m. birželio 29 d. nutarimu išreiškė poziciją dėl tikslingumo integruoti Lietuvos sporto universitetą į kitą mokslo ir studijų instituciją, tačiau nepriėmė sprendimo dėl konkretaus Lietuvos sporto universiteto integravimo į kitą mokslo ir studijų instituciją būdo, *inter alia* reorganizavimo prijungiant jį prie Lietuvos sveikatos mokslų universiteto.

6.2. Vyriausybės 2017 m. lapkričio 22 d. nutarimu, kuriuo siekiama įgyvendinti Seimo 2017 m. birželio 29 d. nutarimą, be kita ko, nutarta: patvirtinti Valstybinių universitetų tinklo optimizavimo plano įgyvendinimo priemones (toliau – ir Priemonės) (1 punktas); siūlyti valstybinių universitetų taryboms kartu su senatais iki 2017 m. gruodžio 15 d. priimti sprendimus dėl Priemonėse pateiktų siūlymų dalyvauti valstybinių universitetų tinklo pertvarkoje ir pateikti juos Švietimo ir mokslo ministerijai (2 punktas).

Viena iš Vyriausybės 2017 m. lapkričio 22 d. nutarimu patvirtintų priemonių yra „siūlymai valstybiniams universitetams dėl tinklo optimizavimo“ (2 priemonė), o vienas iš jai įgyvendinti numatytų veiksmų, kurio vykdytoja yra Švietimo ir mokslo ministerija, – 2017–2019 metais „reorganizuoti Lietuvos sporto universitetą prijungimo prie Lietuvos sveikatos mokslų universiteto būdu, šio universiteto sudėtyje užtikrinant reorganizuoto Lietuvos sporto universiteto mokslo ir studijų veiklą tęstinumą“ (eil. Nr. 2.2.2).

Aiškinant šį Priemonėse nustatytą teisinį reguliavimą kartu su nustatytuoju Vyriausybės 2017 m. lapkričio 22 d. nutarimo 2 punkte pažymėtina, kad juo siūloma Lietuvos sporto universiteto ir Lietuvos sveikatos mokslų universiteto taryboms kartu su senatais priimti sprendimus dėl siūlymo reorganizuoti Lietuvos sporto universitetą prijungiant jį prie Lietuvos sveikatos mokslų universiteto ir pateikti juos Švietimo ir mokslo ministerijai.

Pažymėtina, kad nei Vyriausybės 2017 m. lapkričio 22 d. nutarimu, nei kitais Vyriausybės nutarimais Seimui nebuvo pateikta jokių teisės aktų dėl Lietuvos sporto universiteto reorganizavimo jį prijungiant prie Lietuvos sveikatos mokslų universiteto projektų.

6.3. Apibendrinant Vyriausybės 2017 m. lapkričio 22 d. nutarime ir juo patvirtintose Priemonėse nustatytą teisinį reguliavimą pažymėtina, kad juo Vyriausybė, atsižvelgdama į Seimo 2017 m. birželio 29 d. nutarime išreikštą poziciją dėl tikslingumo integruoti Lietuvos sporto universitetą į kitą mokslo ir studijų instituciją, pasiūlė konkretų šio universiteto integravimo į kitą mokslo ir studijų instituciją būdą – reorganizuoti Lietuvos sporto universitetą prijungiant jį prie Lietuvos sveikatos mokslų universiteto, taip pat pasiūlė šių universitetų taryboms kartu su senatais priimti sprendimus dėl dalyvavimo įgyvendinant siūlomą reorganizavimą ir pateikti juos Švietimo ir mokslo ministerijai. Tačiau Vyriausybės 2017 m. lapkričio 22 d. nutarime nėra pateikta konkretaus pasiūlymo (teikimo) Seimui reorganizuoti Lietuvos sporto universitetą prijungiant jį prie Lietuvos sveikatos mokslų universiteto.

6.4. Taigi Seimas 2018 m. sausio 12 d. nutarimą priėmė atsižvelgęs į Vyriausybės 2017 m. lapkričio 22 d. nutarimą, kuriame Lietuvos sporto universitetui ir Lietuvos sveikatos mokslų universitetui pasiūlytas konkretus Lietuvos sporto universiteto integravimo į kitą mokslo ir studijų instituciją būdas – reorganizavimas prijungiant jį prie Lietuvos sveikatos mokslų universiteto, tačiau Seimui atitinkamas konkretus pasiūlymas (teikimas) dėl tokio reorganizavimo nepateiktas.

7. Iš Seimo 2018 m. sausio 12 d. nutarimo preambulės matyti ir tai, kad jį priimdamas Seimas atsižvelgė į Lietuvos sveikatos mokslų universiteto sprendimus – šio universiteto senato 2017 m. lapkričio 17 d. nutarimą Nr. 95-09 ir tarybos 2017 m. lapkričio 17 d. sprendimą Nr. UTI-16-1.

7.1. Šiame kontekste pažymėtina, kad šie Lietuvos sveikatos mokslų universiteto sprendimai, kuriais šio universiteto senatas pasiūlė, o taryba patvirtino „pagrindines universitetų

reorganizacijos nuostatas“, *inter alia* tai, kad Lietuvos sporto universitetas bus jungiamas prie Lietuvos sveikatos mokslų universiteto akademijos teisėmis, priimti dar iki aptarto Vyriausybės 2017 m. lapkričio 22 d. nutarimo priėmimo, svarstant jo projektą. Kaip matyti iš Vyriausybės 2017 m. lapkričio 22 d. nutarimo *travaux préparatoires*, šie ginčijamo Seimo nutarimo preambulėje nurodyti Lietuvos sveikatos mokslų universiteto senato ir tarybos sprendimai priimti ir Švietimo ir mokslo ministerijai pateikti įvertinus minėto Vyriausybės nutarimo projekte siūlytas patvirtinti Valstybinių universitetų tinklo optimizavimo plano įgyvendinimo priemonės, konkrečiai – pasiūlytą Lietuvos sporto universiteto reorganizavimą prijungiant jį prie Lietuvos sveikatos mokslų universiteto.

Taigi, kaip matyti iš Seimo 2018 m. sausio 12 d. nutarimo preambulės, jį priimdamas Seimas atsižvelgė į Lietuvos sveikatos mokslų universiteto sprendimus, kuriais pritarta pasiūlytam konkrečiam Lietuvos sporto universiteto integravimo į kitą mokslo ir studijų instituciją būdu – reorganizavimui prijungiant jį prie Lietuvos sveikatos mokslų universiteto, Švietimo ir mokslo ministerijai pateiktus svarstant 2017 m. lapkričio 22 d. priimto Vyriausybės nutarimo projektą.

7.2. Pažymėtina, kad Seimo 2018 m. sausio 12 d. nutarimo preambulėje nėra nurodyta, jog Seimas atsižvelgė į Lietuvos sporto universiteto sprendimus, kuriais būtų pareikšta nuomonė dėl pasiūlyto konkretaus šio universiteto integravimo į kitą mokslo ir studijų instituciją būdo – reorganizavimo prijungiant jį prie Lietuvos sveikatos mokslų universiteto.

Šiame kontekste pažymėtina, kad, kaip matyti iš Vyriausybės 2017 m. lapkričio 22 d. nutarimo *travaux préparatoires*, Lietuvos sporto universiteto taryba 2017 m. lapkričio 17 d. priėmė nutarimą Nr. 9-1 „Dėl Valstybinių universitetų tinklo optimizavimo plano įgyvendinimo priemonių projekto svarstymo“, kuriuo nepritarė Priemonių projekto punktui, kuriame numatyta reorganizuoti Lietuvos sporto universitetą prijungiant jį prie Lietuvos sveikatos mokslų universiteto, ir pateikė šį nutarimą Švietimo ir mokslo ministerijai.

Iš šios konstitucinės justicijos bylos medžiagos matyti ir tai, kad, Seimui priėmus ginčijamą nutarimą, Lietuvos sporto universiteto taryba 2018 m. kovo 9 d. priėmė nutarimą Nr. 3-1 „Dėl LSU reorganizavimo prijungimo prie LSMU būdu ir LSMU parengtų reorganizavimo dokumentų svarstymo“, kuriame išreiškė poziciją, kad ji nepritaria Lietuvos sveikatos mokslų universiteto vienašališkai parengtiems reorganizavimo dokumentų projektams, be kita ko, dėl to, kad, jos nuomone, numatomas reorganizavimas neužtikrina sporto mokslo ir studijų tęstinumo ir išskirtinumo, numatomos Sporto akademijos savarankiškumo.

7.3. Taigi iš Seimo 2018 m. sausio 12 d. nutarimo preambulės matyti, kad jį priimdamas Seimas, viena vertus, atsižvelgė į Lietuvos sveikatos mokslų universiteto senato ir tarybos 2017 m. lapkričio 17 d. sprendimus, kuriais pritarta Vyriausybės siūlymui reorganizuoti kitą universitetą prijungiant jį prie Lietuvos sveikatos mokslų universiteto, kita vertus, neatsižvelgė į Lietuvos sporto

universiteto, kurį numatoma reorganizuoti, tarybos 2017 m. lapkričio 17 d. sprendimą, kuriuo nepritarta tokiam reorganizavimui. Kaip minėta, šie abiejų universitetų sprendimai priimti svarstant 2017 m. lapkričio 22 d. priimto Vyriausybės nutarimo projektą, kuriame šiems universitetams buvo pasiūlytas konkretus Lietuvos sporto universiteto integravimo į kitą mokslo ir studijų instituciją būdas – reorganizavimas prijungiant jį prie Lietuvos sveikatos mokslų universiteto, ir pateikti Švietimo ir mokslo ministerijai, o ne Seimui.

7.4. Iš šios konstitucinės justicijos bylos medžiagos matyti, kad nuo Vyriausybės 2017 m. lapkričio 22 d. nutarimo priėmimo iki Seimo 2018 m. sausio 12 d. nutarimo priėmimo Lietuvos sveikatos mokslų universiteto ir Lietuvos sporto universiteto tarybos ir senatai nepriėmė kitų su numatomu reorganizavimu susijusių sprendimų, kurie būtų pateikti Seimui.

8. Kaip minėta, Seimo 2018 m. sausio 12 d. nutarimo 1 straipsnyje pritarta Lietuvos sporto universiteto reorganizavimui prijungimo prie Lietuvos sveikatos mokslų universiteto būdu, 2 straipsnyje nurodytiems universitetams pasiūlyta iki jame nurodytos datos pateikti Seimui reorganizavimo planą ir sąlygas, 3 straipsnyje Seimo valdyba įpareigota užsakyti nepriklausomą ekspertinį šių reorganizavimo dokumentų vertinimą.

8.1. Seimo 2018 m. sausio 12 d. nutarimo 1 straipsnyje įtvirtintas Seimo pritarimas Lietuvos sporto universiteto reorganizavimui prijungimo prie Lietuvos sveikatos mokslų universiteto būdu aiškintinas CK nuostatų, kuriomis įtvirtinti juridinių asmenų reorganizavimo būdai, kontekste.

CK 2.95 straipsnio 2 dalyje nustatyta, kad reorganizavimas yra juridinio asmens pabaiga be likvidavimo procedūros. Pagal CK 2.97 straipsnio 3 dalį vienas iš juridinio asmens reorganizavimo būdų – prijungimas yra vieno ar daugiau juridinių asmenų prijungimas prie kito juridinio asmens, kuriam pereina visos reorganizuojamo juridinio asmens teisės ir pareigos.

Taigi Seimas 2018 m. sausio 12 d. nutarimo 1 straipsnyje pritarė konkrečiam Lietuvos sporto universiteto reorganizavimo būdai – jo prijungimui prie Lietuvos sveikatos mokslų universiteto, o tai pagal CK reiškia, kad reorganizuotas Lietuvos sporto universitetas kaip juridinis asmuo pasibaigtų ir visos jo teisės ir pareigos pereitų Lietuvos sveikatos mokslų universitetui.

8.2. Aiškinant Seimo 2018 m. sausio 12 d. nutarimo 2 straipsnį, kuriame, kaip minėta, Lietuvos sporto universitetui ir Lietuvos sveikatos mokslų universitetui pasiūlyta pateikti Seimui Lietuvos sporto universiteto reorganizavimo planą ir sąlygas, atsižvelgtina į Mokslo ir studijų įstatymo ir kitų įstatymų nuostatas, kuriomis reguliuojamas valstybinių aukštųjų mokyklų reorganizavimas.

8.2.1. Mokslo ir studijų įstatyme nustatyta, kad valstybinės aukštosios mokyklos senatas (akademinė taryba) svarsto ir teikia siūlymus tarybai dėl valstybinės aukštosios mokyklos reorganizavimo plano (28 straipsnio 2 dalies 12 punktas), o valstybinės aukštosios mokyklos taryba,

suderinusi su senatu (akademine taryba), tvirtina valstybinės aukštosios mokyklos reorganizavimo planą ir teikia jį Seimui (Vyriausybei) (27 straipsnio 2 dalies 9 punktas).

Taigi pagal Mokslo ir studijų įstatyme nustatytą teisinį reguliavimą valstybinės aukštosios mokyklos reorganizavimo planas yra jos reorganizavimui vykdyti būtinas dokumentas.

8.2.2. Pažymėtina, kad pagal Mokslo ir studijų įstatymą valstybinė aukštoji mokykla – universitetas yra viešasis juridinis asmuo, veikiantis kaip viešoji įstaiga (7 straipsnis). CK 2.97 straipsnio 9 dalyje nustatyta, kad atskirų juridinių asmenų reorganizavimo ypatumus gali nustatyti įstatymai, kuriais reglamentuojamos atskiros juridinių asmenų teisinės formos.

Taigi Seimo 2018 m. sausio 12 d. nutarimo 2 straipsnis aiškintinas atsižvelgiant ir į CK bei Viešųjų įstaigų įstatymo (2004 m. sausio 27 d. redakcija su vėlesniais pakeitimais ir papildymais; toliau – Viešųjų įstaigų įstatymas) nuostatas, kuriomis reguliuojamas *inter alia* viešųjų įstaigų – valstybinių universitetų reorganizavimas.

Pagal CK ir Viešųjų įstaigų įstatymą, reorganizuojant viešąją įstaigą, turi būti patvirtintos jos valdymo organų parengtos reorganizavimo sąlygos, atitinkančios nustatytus reikalavimus (CK 2.96 straipsnio 3 dalis, 2.99 straipsnio 1 dalis; Viešųjų įstaigų įstatymo 10 straipsnio 1 dalies (2009 m. gruodžio 22 d. redakcija) 9 punktas, 15 straipsnio 2 dalis (su 2013 m. birželio 25 d. pakeitimu)).

Vadinasi, pagal CK ir Viešųjų įstaigų įstatyme nustatytą teisinį reguliavimą valstybinio universiteto, kaip viešosios įstaigos, reorganizavimo sąlygos taip pat yra jo reorganizavimui vykdyti būtinas dokumentas.

8.2.3. Taigi, aiškinant Seimo 2018 m. sausio 12 d. nutarimo 2 straipsnį aptarto Mokslo ir studijų įstatyme, CK ir Viešųjų įstaigų įstatyme nustatyto teisinio reguliavimo kontekste, pažymėtina, kad Seimas pasiūlė Lietuvos sporto universitetui ir Lietuvos sveikatos mokslų universitetui parengti ir jam pateikti Lietuvos sporto universiteto reorganizavimui prijungiant jį prie Lietuvos sveikatos mokslų universiteto vykdyti būtinus dokumentus – reorganizavimo planą ir sąlygas.

8.3. Kaip minėta, Seimo 2018 m. sausio 12 d. nutarimo 3 straipsnyje Seimo valdyba įpareigota užsakyti nepriklausomą ekspertinį Lietuvos sporto universiteto reorganizavimo plano ir sąlygų vertinimą.

8.3.1. Šiame kontekste paminėtina, kad juridinių asmenų reorganizavimo sąlygų vertinimas, kurį atlieka reikiamą kvalifikaciją turintys nepriklausomi ekspertai, yra reguliuojamas CK 2.100 straipsniu „Reorganizavimo sąlygų įvertinimas“ (su 2009 m. gruodžio 22 d. pakeitimu), tačiau pagal CK 2.103 straipsnį, jei reorganizavime dalyvauja viešieji juridiniai asmenys, CK 2.100 straipsnis netaikomas, taigi reorganizuojant valstybinį universitetą kaip viešąjį juridinį asmenį

prijungimo prie kito valstybinio universiteto būdu nepriklausomas ekspertinis reorganizavimo sąlygų vertinimas yra neprivalomas.

8.3.2. Taigi, nors pagal CK tai neprivaloma, Seimas 2018 m. sausio 12 d. nutarimo 3 straipsnyje numatė, kad bus atliekamas nepriklausomas ekspertinis Lietuvos sporto universiteto reorganizavimui prijungiant jį prie Lietuvos sveikatos mokslų universiteto vykdyti būtinų dokumentų, t. y. reorganizavimo plano ir sąlygų, vertinimas, kuriuo remdamasis Seimas galės priimti tolesnius su šiuo reorganizavimu susijusius sprendimus.

Paminėtina, kad Seimas 2018 m. gegužės 10 d. priėmė nutarimą Nr. XIII-1141 „Dėl Lietuvos Respublikos Seimo 2018 m. sausio 12 d. nutarimo Nr. XIII-1021 „Dėl pritarimo Lietuvos sporto universiteto reorganizavimui prijungimo prie Lietuvos sveikatos mokslų universiteto būdu“ pakeitimo“, kuriuo ginčijamo Seimo nutarimo 3 straipsnį pripažino netekusiu galios. Šis Seimo 2018 m. gegužės 10 d. nutarimas priimtas atsižvelgus *inter alia* į Seimo Etikos ir procedūrų komisijos 2018 m. balandžio 18 d. išvadą Nr. 101-I-18 „Dėl nepriklausomo ekspertinio vertinimo“, kurioje nuspręsta, kad pagal Lietuvos Respublikos Seimo statuto 145 straipsnio 2 dalį nepriklausomas ekspertinis vertinimas gali būti užsakomas tik įstatymų projektams.

9. Apibendrinant Seimo 2018 m. sausio 12 d. nutarime nustatytą ir su juo susijusį teisinį reguliavimą šio Seimo nutarimo priėmimo aplinkybių kontekste, pažymėtina, kad:

– šis Seimo nutarimas priimtas atsižvelgus į Vyriausybės 2017 m. lapkričio 22 d. nutarimą, kuriuo Lietuvos sporto universitetui ir Lietuvos sveikatos mokslų universitetui pasiūlytas konkretus Lietuvos sporto universiteto integravimo į kitą mokslo ir studijų instituciją būdas – reorganizavimas prijungiant jį prie Lietuvos sveikatos mokslų universiteto, tačiau atitinkamas konkretus pasiūlymas (teikimas) dėl tokio reorganizavimo Seimui nepateiktas, taip pat atsižvelgus į vieno iš šių universitetų – Lietuvos sveikatos mokslų universiteto nuomonę, pateiktą Švietimo ir mokslo ministerijai;

– šiuo Seimo nutarimu yra išreikštas Seimo pritarimas tam, kad Lietuvos sporto universitetas būtų reorganizuotas prijungiant jį prie Lietuvos sveikatos mokslų universiteto, ir šiems universitetams pasiūlyta atlikti tokiame reorganizavime reikalingus veiksmus – parengti ir Seimui pateikti pagal įstatymus reorganizavimui vykdyti būtinus dokumentus, t. y. reorganizavimo planą ir sąlygas, taip pat numatytas nepriklausomas ekspertinis šių dokumentų vertinimas.

Taigi, atsižvelgiant į visuminį Seimo 2018 m. sausio 12 d. nutarime nustatytą teisinį reguliavimą ir jo priėmimo aplinkybes, šis Seimo nutarimas vertintinas kaip poįstatyminis teisės taikymo aktas, kuriame įtvirtintas sprendimas reorganizuoti Lietuvos sporto universitetą konkrečiu būdu – prijungiant jį prie Lietuvos sveikatos mokslų universiteto, kartu jame numatant šiam reorganizavimui reikalingus veiksmus – parengti jam vykdyti būtinus dokumentus ir atlikti nepriklausomą ekspertinį jų vertinimą.

10. Pareiškėja abejoja Seimo 2018 m. sausio 12 d. nutarimo atitiktimi Mokslo ir studijų įstatymo 8 straipsnio 1 daliai, 38 straipsnio 1 daliai.

10.1. Mokslo ir studijų įstatymo 8 straipsnio 1 dalyje nustatyta, kad aukštoji mokykla turi autonomiją, apimančią akademinę, administracinę, ūkio ir finansų tvarkymo veiklą, grindžiamą savivaldos principu ir akademinė laisve; Konstitucijos, šio ir kitų įstatymų nustatyta tvarka aukštosios mokyklos autonomija derinama su atskaitomybe visuomenei, steigėjams ir juridinio asmens dalyviams.

Šiame kontekste paminėtina, kad pagal CK 2.45 straipsnį juridinio asmens dalyvis yra asmuo, kuris turi nuosavybės teisę į juridinio asmens turtą, arba asmuo, kuris, nors ir neišsaugo nuosavybės teisių į juridinio asmens turtą, įgyja prievolinių teisių ir (ar) pareigų, susijusių su juridiniu asmeniu. Mokslo ir studijų įstatymo 34 straipsnio 2 dalyje nustatyta, kad valstybinį universitetą steigia Seimas Vyriausybės teikimu; valstybės, kaip valstybinio universiteto savininkės, teises ir pareigas įgyvendina Vyriausybė ar jos įgaliota institucija.

Taigi, Mokslo ir studijų įstatymo 8 straipsnio 1 dalies nuostata, kad aukštosios mokyklos autonomija derinama su atskaitomybe *inter alia* juridinio asmens dalyviams, aiškinant minėtų šio įstatymo 34 straipsnio 2 dalies ir CK 2.45 straipsnio nuostatų kontekste, pažymėtina, jog valstybinis universitetas yra atskaitingas ir Vyriausybei ar jos įgaliotai institucijai, įgyvendinančiai valstybės, kaip valstybinio universiteto savininkės, teises ir pareigas.

10.2. Mokslo ir studijų įstatymo 38 straipsnio 1 dalyje nustatyta, kad sprendimą dėl valstybinio universiteto reorganizavimo priima Seimas universiteto tarybos teikimu arba Vyriausybės teikimu, įvertinęs universiteto tarybos nuomonę.

Taigi pagal Mokslo ir studijų įstatymo 38 straipsnio 1 dalį spręsti dėl valstybinio universiteto reorganizavimo gali Seimas, o įgaliojimus pateikti jam atitinkamą teikimą, t. y. inicijuoti reorganizavimą, turi du subjektai: universiteto taryba ir Vyriausybė kaip institucija, pagal Mokslo ir studijų įstatymo 34 straipsnio 2 dalį įgyvendinanti valstybės kaip valstybinio universiteto savininkės teises ir pareigas; atsižvelgiant į šio įstatymo 8 straipsnio 1 dalyje užtikrinamą aukštosios mokyklos autonomiją yra nustatytas reikalavimas tuo atveju, kai valstybinio universiteto reorganizavimą inicijuoja Vyriausybė, Seimui priimant sprendimą dėl reorganizavimo įvertinti šio universiteto tarybos nuomonę.

Pažymėtina ir tai, kad, Seimui priimant sprendimus dėl valstybinių universitetų reorganizavimo, Mokslo ir studijų įstatymo 38 straipsnio 1 dalyje nustatytų reikalavimų, susijusių su reorganizavimo inicijavimu, turi būti laikomasi nepriklausomai nuo to, kaip juose išreiškiamas Seimo sprendimas dėl reorganizavimo: pritariama valstybinio universiteto reorganizavimui, kartu numatant jam vykdyti reikalingus veiksmus (*inter alia* parengti būtinus dokumentus), ar

nusprendžiama valstybinį universitetą reorganizuoti, kartu patvirtinant reorganizavimui vykdyti būtinus dokumentus.

II

Konstitucijos nuostatos ir oficialioji konstitucinė doktrina

11. Šioje konstitucinės justicijos byloje ginčijama Seimo 2018 m. sausio 12 d. nutarimo, kuriuo pritarta valstybinio universiteto reorganizavimui ir numatyti su šiuo reorganizavimu susiję veiksmai, atitiktis Konstitucijos 5 straipsnio 1, 2 dalims, 40 straipsnio 3 daliai, 69 straipsnio 1 daliai, konstituciniam teisinės valstybės principui.

12. Konstitucijos 40 straipsnio 3 dalyje nustatyta: „Aukštosioms mokykloms suteikiama autonomija.“ Aiškindamas šią Konstitucijos nuostatą, Konstitucinis Teismas yra suformavęs plačią oficialiąją aukštųjų mokyklų autonomijos konstitucinę doktriną (*inter alia* 2008 m. kovo 20 d., 2011 m. gruodžio 22 d., 2014 m. lapkričio 10 d. nutarimai).

12.1. Konstitucijos 40 straipsnio 3 dalyje laiduojama aukštųjų mokyklų autonomija suponuoja akademinę ir institucinę autonomiją. Aukštųjų mokyklų akademinė autonomija ir institucinė autonomija yra neatskiriamai susijusios, t. y. be akademinės autonomijos negali būti laiduojama institucinė autonomija – aukštosios mokyklos savivalda, o be institucinės autonomijos nebūtų užtikrinta akademinė autonomija, kylanti *inter alia* iš konstitucinės mokslo ir tyrimų laisvės (2011 m. gruodžio 22 d., 2014 m. lapkričio 10 d. nutarimai).

Konstitucinio Teismo jurisprudencijoje konstatuota, kad tradiciškai aukštosios mokyklos autonomija suprantama kaip teisė savarankiškai nustatyti ir įtvirtinti įstatuose ar statute savo organizacinę ir valdymo struktūrą, ryšius su kitais partneriais, mokslo ir studijų tvarką, studijų programas, studentų priėmimo tvarką, spręsti kitus su tuo susijusius klausimus, naudotis valstybės perduotu ir kitu įsigytu turtu, turėti teritorijos ir pastatų, kito turto, skirto mokslo ir studijų reikalams, neliečiamumo garantiją; tuo tikslu aukštajai mokyklai garantuojama institucinė autonomija, t. y. tam tikras statusas, kuris reiškia, kad yra tam tikros veiklos sritys, laisvos nuo vykdomosios valdžios kontrolės (*inter alia* 1994 m. birželio 27 d., 2002 m. vasario 5 d., 2011 m. gruodžio 22 d. nutarimai).

Viena esminių aukštųjų mokyklų autonomijos įgyvendinimo sąlygų yra aukštųjų mokyklų savivalda, įgyvendinama per jų akademinį bendruomenių tiesiogiai sudaromas ir dėl to joms tiesiogiai atstovaujančias savivaldos institucijas, taip pat šių institucijų sudaromas ar skiriamas kitas aukštųjų mokyklų valdymo funkcijas vykdančias institucijas; iš Konstitucijos 40 straipsnio 3 dalies kyla *inter alia* aukštosios mokyklos akademinėi bendruomenei tiesiogiai atstovaujančių ir jos savivaldą įgyvendinančių kolegialių institucijų teisė savarankiškai spręsti strateginius ir kitus svarbiausius aukštosios mokyklos valdymo klausimus (2011 m. gruodžio 22 d. nutarimas).

12.2. Konstitucinis Teismas ne kartą yra pažymėjęs, kad aukštųjų mokyklų ir visuomenės interesai turi būti derinami. Aukštosios mokyklos autonomijos principas turi būti derinamas su atsakomybės ir atskaitomybės visuomenei principu, kitomis konstitucinėmis vertybėmis, aukštųjų mokyklų pareiga laikytis Konstitucijos ir įstatymų (2002 m. vasario 5 d. nutarimas, 2009 m. spalio 28 d. sprendimas, 2014 m. lapkričio 10 d. nutarimas). Aukštosios mokyklos turi veikti paklusdamos Konstitucijai ir teisei; naudojimasis Konstitucijos joms garantuojama autonomija jokiū būdu negali sudaryti prielaidų ja piktnaudžiauti (2008 m. kovo 20 d., 2011 m. gruodžio 22 d. nutarimai).

12.3. Konstitucijos 40 straipsnio 3 dalis, pagal kurią aukštosioms mokykloms suteikiama autonomija, turi būti aiškinama atsižvelgiant į *inter alia* Konstitucijos 40 straipsnio 4 dalį, kurioje nustatyta, kad valstybė prižiūri mokymo ir auklėjimo įstaigų veiklą; šioje Konstitucijos nuostatoje įtvirtinta ne tik valstybės teisė, bet ir pareiga prižiūrėti mokymo ir auklėjimo įstaigų veiklą (2011 m. gruodžio 22 d., 2018 m. birželio 19 d. nutarimai). Valstybine mokymo ir auklėjimo įstaigų veiklos priežiūra yra užtikrinamas vienodų švietimo ir išsilavinimo standartų laikymasis, garantuojama mokymo ir dėstymo turinio ir lygio atitiktis valstybės pripažįstamai kvalifikacijai (2000 m. birželio 13 d., 2011 m. gruodžio 22 d. nutarimai).

Konstitucinis Teismas yra konstatavęs, kad autonomijos suteikimas aukštosioms mokykloms neatleidžia valstybės nuo konstitucinės priedermės užtikrinti aukštojo mokslo sistemos veiksmingumą; todėl aukštųjų mokyklų autonomija nereiškia, kad jų veikla negali būti valstybės reguliuojama; priešingai, dėl to, kad yra susijusi su *inter alia* konstitucinių žmogaus teisių ir laisvių įgyvendinimu, taip pat su valstybės biudžeto lėšų naudojimu, ši veikla turi būti reguliuojama ir prižiūrima; tai kyla ir iš Konstitucijos 40 straipsnio 4 dalies; tačiau valstybės teisė reguliuoti išorinius aukštųjų mokyklų santykius neturi apriboti aukštosios mokyklos mokslinės ir pedagoginės veiklos laisvės (*inter alia* 1994 m. birželio 27 d., 2008 m. kovo 20 d., 2011 m. gruodžio 22 d. nutarimai).

Atskleisdamas valstybės konstitucinės priedermės užtikrinti aukštojo mokslo sistemos veiksmingumą turinį, Konstitucinis Teismas yra pažymėjęs, kad pagal Konstituciją, paisydamas aukštųjų mokyklų autonomijos, įstatymų leidėjas turi plačią diskreciją pasirinkti ir reglamentuoti konkretų mokslo ir studijų organizavimo modelį, labiausiai atitinkantį tam tikro laikotarpio valstybės ir visuomenės pažangios raidos poreikius (2011 m. gruodžio 22 d. nutarimas). Valstybės formuojama ir vykdoma aukštojo mokslo politika turi atitikti viešąjį interesą, visuomenės poreikius; ši politika apima *inter alia* priemonių, leidžiančių užtikrinti studijų kokybę, nustatymą (2008 m. kovo 20 d., 2018 m. birželio 19 d. nutarimai).

Šiame kontekste pažymėtina ir tai, kad pagal Konstituciją, *inter alia* jos 40 straipsnio 1 dalį, 41 straipsnio 3 dalį, kuriose *expressis verbis* minimos valstybinės mokymo įstaigos, taip pat

40 straipsnio 4 dalį, pagal kurią valstybė prižiūri mokymo įstaigų veiklą, valstybė turi pareigą nustatyti valstybinių aukštųjų mokyklų sistemą (2008 m. kovo 20 d. nutarimas).

12.4. Nagrinėjamos konstitucinės justicijos bylos kontekste pažymėtina, kad Konstitucijos 40 straipsnio 3 dalyje laidojama aukštųjų mokyklų autonomija nepaneigia valstybės, pagal Konstituciją, *inter alia* jos 40 straipsnio 4 dalį, formuojančios ir vykdančios aukštojo mokslo politiką ir turinčios pareigą nustatyti valstybinių aukštųjų mokyklų sistemą, teisės, atsižvelgiant į visuomenės interesus ir kintančius jos poreikius ir siekiant įgyvendinti konstitucinę priedermę užtikrinti aukštojo mokslo sistemos veiksmingumą, pertvarkyti valstybinių aukštųjų mokyklų sistemą, *inter alia* jas reorganizuoti ar likviduoti.

Kartu pažymėtina, kad pertvarkant valstybinių aukštųjų mokyklų sistemą turi būti paisoma iš Konstitucijos 40 straipsnio 3 dalies kylančios aukštosios mokyklos akademinėi bendruomenei tiesiogiai atstovaujančių ir jos savivaldą įgyvendinančių kolegialių institucijų teisės savarankiškai spręsti strateginius ir kitus svarbiausius aukštosios mokyklos valdymo klausimus. Tai reiškia, kad šioms valstybinės aukštosios mokyklos savivaldos institucijoms ir jų sudaromoms ar skiriamoms kitoms aukštųjų mokyklų valdymo funkcijas vykdančioms institucijoms turi būti suteikta galimybė pareikšti savo nuomonę ir pateikti pasiūlymus dėl valstybinių aukštųjų mokyklų sistemos pertvarkos, *inter alia* jų reorganizavimo ar likvidavimo, taip pat rengti ar dalyvauti rengiant reorganizavimui ar likvidavimui vykdyti būtinus dokumentus. Konstitucijos 40 straipsnio 3 dalyje įtvirtinta aukštųjų mokyklų autonomija suponuoja valstybės valdžios institucijų, pagal įstatymus vykdančių valstybės kaip valstybinės aukštosios mokyklos steigėjos ir jos turto savininkės funkcijas, pareigą motyvuotai įvertinti šią valstybinės aukštosios mokyklos nuomonę ir pasiūlymus. Tačiau valstybės kaip valstybinės aukštosios mokyklos steigėjos funkcijas vykdanči valstybės valdžios institucija pagal Konstitucijos 40 straipsnio 4 dalį turi teisę priimti galutinį sprendimą dėl valstybinių aukštųjų mokyklų sistemos pertvarkos, *inter alia* reorganizuoti ar likviduoti valstybinę aukštąją mokyklą, net jeigu aukštoji mokykla šiam sprendimui nepitaria.

Pabrėžtina, kad, valstybei nusprendus vykdyti valstybinių aukštųjų mokyklų sistemos pertvarką, *inter alia* reorganizuoti ar likviduoti valstybines aukštąsias mokyklas, įgyvendinant šiuos sprendimus privalu laikytis iš Konstitucijos, *inter alia* konstitucinių atsakingo valdymo, protingumo, teisėtų lūkesčių apsaugos, teisinio tikrumo, teisinio saugumo principų, kylančių reikalavimų, be kita ko, gerbti valstybinės aukštosios mokyklos bendruomenės narių, *inter alia* šioje aukštojoje mokykloje dirbančių ir studijuojančių asmenų, teisėtus interesus ir teisėtus lūkesčius.

13. Konstitucijos 5 straipsnyje (taip pat kituose Konstitucijos straipsniuose, kuriuose nustatyti valstybės valdžią vykdančių valstybės institucijų įgaliojimai) yra įtvirtintas valdžių padalijimo principas (*inter alia* 2010 m. vasario 26 d., 2010 m. gegužės 13 d., 2015 m. gruodžio 30 d. nutarimai). Kiekvienai valstybės valdžios institucijai yra nustatyta jos paskirtį atitinkanti

kompetencija (*inter alia* 1995 m. spalio 26 d., 2004 m. gegužės 13 d., 2015 m. spalio 29 d. nutarimai).

13.1. Pagal Konstitucijos 5 straipsnio 1 dalį valstybės valdžią Lietuvoje vykdo *inter alia* Seimas, Vyriausybė.

13.1.1. Konstitucinė Seimo, kaip Tautos atstovybės, prigimtis lemia ypatingą jo vietą valstybės valdžios institucijų sistemoje, jo funkcijas ir įgaliojimus, būtinus funkcijoms vykdyti; įgyvendindamas savo konstitucinius įgaliojimus Seimas vykdo klasikines demokratinės teisinės valstybės parlamento funkcijas, *inter alia* įstatymų leidybos ir steigiamąją funkcijas (*inter alia* 2004 m. gegužės 13 d., 2006 m. balandžio 4 d., 2015 m. gruodžio 30 d. nutarimai).

Konstituciniai Seimo įgaliojimai yra įtvirtinti Konstitucijos 67 straipsnyje, taip pat įvairiuose kituose Konstitucijos straipsniuose. Pagal Konstituciją Seimo įgaliojimai gali būti nustatomi ir yra nustatyti ne tik Konstitucijoje, bet ir įstatymuose; kai kuriais atvejais tai, kad tam tikri Konstitucijoje įtvirtinti Seimo įgaliojimai gali būti sukonkretinami įstatymais, Konstitucijoje yra nurodyta tiesiogiai; Seimas, kaip Tautos atstovybė, turi teisę įstatymais nustatyti ir tokius savo įgaliojimus, kurie nėra *expressis verbis* nurodyti Konstitucijoje, tačiau yra skirti Seimo konstitucinėms funkcijoms įgyvendinti (2004 m. gegužės 13 d., 2006 m. balandžio 4 d., 2015 m. gruodžio 30 d. nutarimai).

13.1.2. Vyriausybė yra kolegiali vykdomosios valdžios institucija, įgyvendinanti valstybinį valdymą (*inter alia* 1998 m. sausio 10 d., 2010 m. gegužės 13 d., 2018 m. kovo 2 d. nutarimai).

Konstituciniai Vyriausybės įgaliojimai yra nustatyti Konstitucijos 94 straipsnyje, taip pat įvairiuose kituose Konstitucijos straipsniuose. Šios bylos kontekste pažymėtina, kad pagal Konstitucijos 94 straipsnį Vyriausybė *inter alia*: tvarko krašto reikalus (1 punktas); vykdo įstatymus ir Seimo nutarimus dėl įstatymų įgyvendinimo (2 punktas); rengia valstybės biudžeto projektą ir teikia jį Seimui, vykdo valstybės biudžetą (4 punktas); rengia ir teikia Seimui svarstyti įstatymų projektus (5 punktas); vykdo kitas pareigas, kurias Vyriausybei paveda Konstitucija ir kiti įstatymai (7 punktas).

Kaip yra pažymėjęs Konstitucinis Teismas, Konstitucijoje yra įtvirtinti tik svarbiausi Vyriausybės įgaliojimai; tokį konstitucinį Vyriausybės įgaliojimų reguliavimą lemia tai, kad valstybės valdymo sritys ir valdymo funkcijos yra labai įvairios, jos gali kisti; kita vertus, Vyriausybei vykdam Konstitucijos jai priskirtas funkcijas jos įgaliojimai gali priklausyti nuo šalies ekonominės ir socialinės būklės, sprendžiamų problemų ir daugelio kitų aplinkybių, kurioms pasikeitus gali keistis ir Vyriausybės įgaliojimų turinys ir apimtis; taigi Vyriausybės įgaliojimai kyla iš Konstitucijos ir įstatymų (*inter alia* 1999 m. lapkričio 23 d., 2018 m. kovo 2 d. nutarimai).

13.2. Konstitucijos 5 straipsnio 2 dalyje nustatyta, kad valdžios galias riboja Konstitucija. Ši Konstitucijos nuostata yra pažeidžiama, jeigu nustatomas toks teisinis reguliavimas, kad

konstituciškai nepagrįstai išplečiamos Konstitucijos 5 straipsnio 1 dalyje nurodytos valstybės valdžios institucijos arba kurios nors kitos valdžios institucijos galios (*inter alia* 2002 m. gruodžio 24 d., 2005 m. rugpjūčio 23 d., 2015 m. gruodžio 30 d. nutarimai).

Aiškindamas Konstitucijos 5 straipsnio 2 dalį Konstitucinis Teismas yra konstatavęs, kad Seimas, kaip įstatymų ir kitų teisės aktų leidėjas, yra savarankiškas tiek, kiek jo galių neriboja Konstitucija (*inter alia* 2001 m. liepos 12 d., 2003 m. sausio 24 d., 2018 m. birželio 6 d. nutarimai); įstatymų leidėjas negali priimti sprendimų, kurie varžytų *inter alia* Konstitucijos 40 straipsnyje įtvirtintą aukštųjų mokyklų autonomiją (1994 m. birželio 27 d., 2018 m. birželio 19 d. nutarimai).

Konstitucijos 5 straipsnio 2 dalį aiškindamas kartu su šio straipsnio 3 dalimi, kurioje nustatyta, kad valdžios įstaigos tarnauja žmonėms, Konstitucinis Teismas yra pažymėjęs, jog Konstitucija yra valstybės valdžią ribojanti aukščiausioji teisė, joje yra įtvirtintas atsakingo valdymo principas (*inter alia* 2004 m. liepos 1 d., 2015 m. lapkričio 19 d., 2018 m. kovo 8 d. nutarimai); šis principas suponuoja tai, kad visos valstybės institucijos ir pareigūnai turi vykdyti savo funkcijas vadovaudamiesi Konstitucija, teise, veikdami Tautos ir Lietuvos valstybės interesais, jie turi tinkamai įgyvendinti jiems Konstitucijos ir įstatymų suteiktus įgaliojimus (*inter alia* 2012 m. spalio 26 d. išvada, 2014 m. liepos 11 d., 2018 m. kovo 8 d. nutarimai).

13.3. Nagrinėjamos konstitucinės justicijos bylos kontekste pažymėtina, kad pagal Konstituciją, *inter alia* jos 5 straipsnio 1 dalį, atsižvelgiant į konstitucinę Seimo prigimtį ir jo vykdomas funkcijas, tarp jų steigiamąją, ir Vyriausybės kaip valstybinį valdymą įgyvendinančios vykdomosios valdžios institucijos, tvarkančios krašto reikalus ir atsakingos už valstybės biudžeto planavimą ir vykdymą, konstitucinį statusą, įstatymuose gali būti nustatytas toks sprendimų dėl valstybinių aukštųjų mokyklų steigimo, reorganizavimo ir likvidavimo priėmimo teisinis reguliavimas, pagal kurį šiuos sprendimus priima Seimas Vyriausybės teikimu.

Pažymėtina ir tai, kad Seimas ir Vyriausybė, kaip valstybės valdžios institucijos, kurios formuoja ir vykdo valstybės aukštojo mokslo politiką, įgyvendindamos įstatymų suteiktus įgaliojimus nustatyti ir pertvarkyti valstybinių aukštųjų mokyklų sistemą (be kita ko, priimdamos sprendimus steigti valstybines aukštąsias mokyklas ar kitus lemiamą įtaką jų veiklai turinčius sprendimus, *inter alia* jas reorganizuoti ar likviduoti), privalo paisyti konstitucinio atsakingo valdymo principo, suponuojančio pareigą atsakingai įvertinti ir pasverti visuomenės ir atitinkamų aukštųjų mokyklų bendruomenių interesus ir galimybes, kad būtų užtikrintas ilgalaikis aukštojo mokslo sistemos veiksmingumas. Priimant šiuos sprendimus taip pat turi būti atsižvelgiama *inter alia* į konkrečios aukštosios mokyklos istorines tradicijas, poreikį išlaikyti jų tęstinumą.

14. Konstitucijos 69 straipsnio 1 dalyje nustatyta: „Įstatymai Seime priimami laikantis įstatymo nustatytos procedūros.“

14.1. Konstitucinis Teismas 2016 m. balandžio 27 d. nutarime pažymėjo, jog Konstitucijos 69 straipsnio 1 dalies nuostatos, kad įstatymai Seime priimami laikantis įstatymo nustatytos procedūros, negalima aiškinti taikant vien lingvistinį metodą, pažodžiui, esą tik įstatymai turi būti priimami laikantis teisės aktuose nustatytos procedūros; Konstitucijos 69 straipsnio 1 dalis aiškintina paisant viso konstitucinio teisinio reguliavimo konteksto, atsižvelgiant *inter alia* į Seimo, kaip įstatymų leidžiamosios valdžios, paskirtį ir funkcijas, be kita ko, į tai, kad Seimas priima ne tik įstatymus, bet ir kitus Seimo teisės aktus; esminiai įstatymuose, Seimo statute nustatytos bet kurių Seimo priimamų teisės aktų (*inter alia* Seimo poįstatyminių teisės aktų) priėmimo procedūros pažeidimai reiškia, kad yra pažeidžiama ir Konstitucijos 69 straipsnio 1 dalis.

14.2. Pažymėtina, kad kitų nei įstatymai Seimo teisės aktų priėmimo procedūra gali turėti tam tikrų ypatumų, tačiau ją nustatydamas įstatymų leidėjas yra saistomas iš Konstitucijos kylančių reikalavimų, *inter alia* šių Seimo teisės aktų priėmimo iniciatyvai.

14.2.1. Kaip ne kartą yra konstatavęs Konstitucinis Teismas, įstatymų leidybos iniciatyvos teisė įgyvendinama pateikiant Seimui įstatymo projektą; kai įstatymų leidybos iniciatyvos teisės Seime subjektas pateikia įstatymo projektą, įstatymų leidybos institucijai Seimui iškyla pareiga pradėti jį svarstyti (*inter alia* 1993 m. lapkričio 8 d., 2005 m. sausio 19 d., 2015 m. lapkričio 19 d. nutarimai).

Konstitucinis Teismas yra pažymėjęs, kad pagal Konstituciją Seimo valia priimant sprendimus negali būti pareikšta kitaip, kaip tik Seimo nariams balsuojant Seimo posėdyje ir priimant atitinkamą teisės aktą (2009 m. gegužės 15 d. sprendimas, 2010 m. spalio 27 d., 2014 m. birželio 3 d. išvados).

Vadinasi, pagal Konstituciją Seimo konstitucinių ir įstatymuose nustatytų įgaliojimų įgyvendinimas priimant ne įstatymus, bet kitus Seimo teisės aktus taip pat gali būti inicijuojamas tik pateikiant Seimui atitinkamo teisės akto projektą, kurį Seimas privalo pradėti svarstyti.

14.2.2. Pagal Konstitucijos 68 straipsnį įstatymų leidybos iniciatyvos teisę turi Seimo nariai, Respublikos Prezidentas, Vyriausybė, taip pat 50 tūkstančių piliečių, turinčių rinkimų teisę. Konstitucijos 68 straipsnio nuostatų, kaip ir 69 straipsnio 1 dalies nuostatos, negalima aiškinti taikant vien lingvistinį metodą, pažodžiui, esą nurodytieji subjektai gali inicijuoti tik įstatymo galią ir formą turinčių teisės aktų priėmimą Seime. Šios konstitucinės nuostatos reiškia, kad tik Konstitucijos 68 straipsnyje nurodyti subjektai turi įstatymų ir kitų Seimo teisės aktų priėmimo iniciatyvos teisę, išskyrus pačioje Konstitucijoje nustatytus atskirus atvejus, kai kitų nei įstatymai Seimo teisės aktų projektus tam tikru klausimu Seimui gali pateikti kiti subjektai nei nurodytieji Konstitucijos 68 straipsnyje (kaip antai pagal Konstitucijos 103 straipsnio 1 dalį teisę pateikti kandidatus į Konstitucinio Teismo teisėjus turi Aukščiausiojo Teismo pirmininkas, inicijuodamas atitinkamų Seimo sprendimų priėmimą).

15. Konstitucinis Teismas ne kartą yra pažymėjęs, jog konstitucinio teisinės valstybės principo esmė – teisės viešpatavimas; konstitucinis teisės viešpatavimo imperatyvas reiškia, kad valdžios laisvę riboja teisė, kuriai privalo paklusti visi teisinių santykių subjektai, neišskiriant nė teisėkūros subjektų (*inter alia* 2007 m. rugpjūčio 13 d., 2016 m. liepos 8 d., 2018 m. balandžio 12 d. nutarimai).

15.1. Konstitucinis teisinės valstybės principas suponuoja įvairius reikalavimus teisėkūros subjektams, *inter alia* tai, kad teisės aktus jie gali leisti tik neviršdami savo įgaliojimų; leidžiant teisės aktus turi būti paisoma teisėkūros procedūrinių reikalavimų, taip pat ir tų, kuriuos yra nusistatęs pats teisėkūros subjektas (*inter alia* 2004 m. gruodžio 13 d., 2006 m. sausio 16 d., 2016 m. liepos 8 d. nutarimai). Šios bylos kontekste pažymėtina, kad pagal konstitucinį teisinės valstybės principą priimant teisės aktus turi būti laikomasi iš Konstitucijos kylančių reikalavimų įstatymų ir kitų teisės aktų priėmimo iniciatyvai.

15.2. Konstitucijoje įtvirtintas teisinės valstybės principas suponuoja ir teisės aktų hierarchiją, *inter alia* tai, kad poįstatyminiai teisės aktai negali prieštarauti įstatymams, konstituciniams įstatymams ir Konstitucijai, kad poįstatyminiai teisės aktai turi būti priimami remiantis įstatymais, kad poįstatyminis teisės aktas yra įstatymo normų taikymo aktas nepaisant to, ar tas aktas yra vienkartinio (*ad hoc*) taikymo, ar nuolatinio galiojimo (*inter alia* 2007 m. rugpjūčio 13 d., 2013 m. vasario 20 d., 2018 m. kovo 2 d. nutarimai). Taigi, jeigu priimant poįstatyminius teisės aktus nepaisoma teisės aktų hierarchijos, t. y. nesilaikoma aukštesnės galios teisės aktuose nustatytų reikalavimų, yra pažeidžiamas ir konstitucinis teisinės valstybės principas.

III

Mokslo ir studijų įstatymo 27 straipsnio 2 dalies 9 punkto, 38 straipsnio 1 dalies, 39 straipsnio 1 dalies atitikties Konstitucijai vertinimas

16. Kaip minėta, šioje konstitucinės justicijos byloje prašoma iširti, ar Seimo 2018 m. sausio 12 d. nutarimas neprieštaruoja, be kita ko, Mokslo ir studijų įstatymo 38 straipsnio 1 daliai.

Pareiškėjos abejonės dėl ginčijamo Seimo nutarimo atitikties Mokslo ir studijų įstatymo 38 straipsnio 1 daliai grindžiamos tuo, kad šis Seimo nutarimas priimtas nesilaikant joje nustatytų reikalavimų – neturint nei Lietuvos sporto universiteto tarybos, nei Vyriausybės teikimo dėl šio universiteto reorganizavimo.

16.1. Konstitucinis Teismas ne kartą yra konstatavęs, kad teismas, vykdydamas teisingumą, turi vadovautis tik Konstitucijai neprieštaraujančiais įstatymais ir kitais teisės aktais, jis negali taikyti įstatymo, kuris prieštarauja Konstitucijai (*inter alia* 2004 m. gruodžio 13 d., 2013 m. gruodžio 16 d., 2015 m. rugsėjo 29 d. nutarimai). Konstitucinis Teismas yra konstatavęs ir tai, kad būtų iš esmės klaidinga prezumpcija, esą poįstatyminis teisės aktas turi atitikti antikonstitucinį įstatymą; tokia prezumpcija paneigtą Konstitucijoje įtvirtintą teisės aktų hierarchijos, kurios

viršūnėje yra Konstitucija, sampratą; taip būtų iškreipta pati konstitucinės justicijos esmė (*inter alia* 2007 m. sausio 16 d., 2013 m. gruodžio 16 d., 2015 m. gegužės 26 d. nutarimai). Taigi, nustatęs, kad Konstitucijai prieštarauja įstatymo, kurio atitiktis Konstitucijai pareiškėjas neginčija, nuostatos, kurių atžvilgiu yra ginčijama poįstatyminio teisės akto atitiktis, Konstitucinis Teismas privalo tai konstatuoti. Konstitucinio teisingumo įgyvendinimas suponuoja, kad Konstitucijai prieštaraujantis teisės aktas (jo dalis) turi būti pašalintas iš teisės sistemos (*inter alia* 2001 m. lapkričio 29 d., 2017 m. liepos 4 d., 2018 m. kovo 2 d. nutarimai).

16.2. Mokslo ir studijų įstatymo 38 straipsnio 1 dalyje nustatyta, kad sprendimą dėl valstybinio universiteto reorganizavimo priima Seimas universiteto tarybos teikimu arba Vyriausybės teikimu, įvertinęs universiteto tarybos nuomonę.

Taigi, kaip minėta, pagal Mokslo ir studijų įstatymo 38 straipsnio 1 dalį spręsti dėl valstybinio universiteto reorganizavimo gali Seimas, o įgaliojimus pateikti jam atitinkamą teikimą, t. y. inicijuoti reorganizavimą, turi du subjektai: universiteto taryba ir Vyriausybė; tuo atveju, kai valstybinio universiteto reorganizavimą inicijuoja Vyriausybė, priimdamas sprendimą dėl reorganizavimo Seimas turi įvertinti šio universiteto tarybos nuomonę.

Vadinasi, pagal Mokslo ir studijų įstatymo 38 straipsnio 1 dalį ir valstybinio universiteto tarybai yra suteikta teisė inicijuoti valstybinio universiteto reorganizavimą pateikiant Seimui atitinkamo teisės akto dėl valstybinio universiteto reorganizavimo projektą, kurį Seimas turėtų svarstyti.

16.3. Šiame Konstitucinio Teismo nutarime pažymėta, kad:

– konstitucinis teisinės valstybės principas suponuoja įvairius reikalavimus teisėkūros subjektams, *inter alia* tai, kad leidžiant teisės aktus turi būti paisoma teisėkūros procedūrinių reikalavimų; pagal konstitucinį teisinės valstybės principą priimant teisės aktus turi būti laikomasi iš Konstitucijos kylančių reikalavimų įstatymų ir kitų teisės aktų priėmimo iniciatyvai;

– pagal Konstituciją Seimo valia priimant sprendimus negali būti pareikšta kitaip, kaip tik Seimo nariams balsuojant Seimo posėdyje ir priimant atitinkamą teisės aktą; pagal Konstituciją Seimo konstitucinių ir įstatymuose nustatytų įgaliojimų įgyvendinimas priimant Seimo teisės aktus gali būti inicijuojamas tik pateikiant Seimui atitinkamo teisės akto projektą, kurį Seimas privalo pradėti svarstyti;

– pagal Konstitucijos 68 straipsnį įstatymų leidybos iniciatyvos teisę turi Seimo nariai, Respublikos Prezidentas, Vyriausybė, taip pat 50 tūkstančių piliečių, turinčių rinkimų teisę; tik Konstitucijos 68 straipsnyje nurodyti subjektai turi įstatymų ir kitų Seimo teisės aktų priėmimo iniciatyvos teisę, išskyrus pačioje Konstitucijoje nustatytus atskirus atvejus, kai kitų nei įstatymai Seimo teisės aktų projektus tam tikru klausimu Seimui gali pateikti kiti subjektai nei nurodytieji Konstitucijos 68 straipsnyje.

Pažymėtina, kad valstybinės aukštosios mokyklos taryba nėra minima Konstitucijoje, *inter alia* jos 68 straipsnyje; taigi pagal Konstituciją ji nėra įstatymų ir kitų Seimo teisės aktų priėmimo iniciatyvos teisės subjektas.

16.4. Konstatuotina, kad Mokslo ir studijų įstatymo 38 straipsnio 1 dalyje nustatytu teisiniu reguliavimu, pagal kurį sprendimą dėl valstybinio universiteto reorganizavimo Seimas priima universiteto tarybos teikimu, įgaliojimai inicijuoti šio Seimo sprendimo priėmimą yra suteikti subjektui, pagal Konstituciją, *inter alia* jos 68 straipsnį, neturinčiam įstatymų ir kitų Seimo teisės aktų priėmimo iniciatyvos teisės. Tokiu teisiniu reguliavimu pažeistas ir iš konstitucinio teisinės valstybės principo kylantis reikalavimas priimant teisės aktus paisyti teisėkūros procedūrinių reikalavimų, *inter alia* laikytis iš Konstitucijos kylančių reikalavimų įstatymų ir kitų teisės aktų priėmimo iniciatyvai.

16.5. Atsižvelgiant į išdėstytus argumentus, darytina išvada, kad Mokslo ir studijų įstatymo 38 straipsnio 1 dalis tiek, kiek joje nustatyta, kad sprendimą dėl valstybinio universiteto reorganizavimo Seimas priima universiteto tarybos teikimu, prieštarauja Konstitucijos 68 straipsniui, konstituciniam teisinės valstybės principui.

17. Konstitucinis Teismas yra konstatavęs, kad jis, nustatęs, jog Konstitucijai prieštarauja pareiškėjo neginčijamos nuostatos, įtvirtintos tame pačiame įstatyme, kurio kitų nuostatų atžvilgiu yra ginčijama poįstatyminio teisės akto atitiktis, privalo tai konstatuoti (2018 m. kovo 2 d. nutarimas). Kaip minėta, konstitucinio teisingumo įgyvendinimas suponuoja, kad Konstitucijai prieštaraujantis teisės aktas (jo dalis) turi būti pašalintas iš teisės sistemos.

17.1. Pažymėtina, kad pagal Mokslo ir studijų įstatymo 39 straipsnio 1 dalį sprendimą dėl valstybinio universiteto likvidavimo priima Seimas universiteto tarybos teikimu arba Vyriausybės teikimu, įvertinęs universiteto tarybos nuomonę, arba universitetui praradus leidimą vykdyti studijas ir su studijomis susijusią veiklą.

17.1.1. Šis Mokslo ir studijų įstatymo 39 straipsnio 1 dalyje nustatytas sprendimo likviduoti valstybinį universitetą priėmimo teisinis reguliavimas tuo aspektu, kad šį sprendimą Seimas priima *inter alia* universiteto tarybos teikimu, yra analogiškas sprendimo reorganizuoti valstybinį universitetą priėmimo teisiniui reguliavimui, nustatytam šio įstatymo 38 straipsnio 1 dalyje.

17.1.2. Šiame Konstitucinio Teismo nutarime konstatavus, kad Mokslo ir studijų įstatymo 38 straipsnio 1 dalis tiek, kiek joje nustatyta, kad sprendimą dėl valstybinio universiteto reorganizavimo Seimas priima universiteto tarybos teikimu, prieštarauja Konstitucijos 68 straipsniui, konstituciniam teisinės valstybės principui, remiantis tais pačiais argumentais konstatuotina, kad jiems prieštarauja ir Mokslo ir studijų įstatymo 39 straipsnio 1 dalis tiek, kiek

joje nustatyta, kad sprendimą dėl valstybinio universiteto likvidavimo Seimas priima universiteto tarybos teikimu.

17.1.3. Atsižvelgiant į išdėstytus argumentus, darytina išvada, kad Mokslo ir studijų įstatymo 39 straipsnio 1 dalis tiek, kiek joje nustatyta, kad sprendimą dėl valstybinio universiteto likvidavimo Seimas priima universiteto tarybos teikimu, prieštarauja Konstitucijos 68 straipsniui, konstituciniam teisinės valstybės principui.

17.2. Pažymėtina ir tai, kad pagal Mokslo ir studijų įstatymo 27 straipsnio 2 dalies 9 punktą valstybinės aukštosios mokyklos taryba tvirtina aukštosios mokyklos reorganizavimo arba likvidavimo planus ir teikia juos Seimui (Vyriausybei).

17.2.1. Kaip minėta, pagal Mokslo ir studijų įstatyme nustatytą teisinį reguliavimą valstybinės aukštosios mokyklos reorganizavimo planas yra jos reorganizavimui vykdyti būtinas dokumentas. Atitinkamai valstybinės aukštosios mokyklos likvidavimo planas pagal Mokslo ir studijų įstatyme nustatytą teisinį reguliavimą, *inter alia* šio įstatymo 27 straipsnio 2 dalies 9 punktą, laikytinas jos likvidavimui vykdyti būtinu dokumentu.

Atsižvelgiant į tai, Mokslo ir studijų įstatymo 27 straipsnio 2 dalies 9 punktas aiškintinas taip, kad valstybinės aukštosios mokyklos tarybai yra suteikti įgaliojimai inicijuoti aukštosios mokyklos reorganizavimo ar likvidavimo plano tvirtinimą pateikiant Seimui atitinkamo teisės akto projektą, kurį Seimas turėtų svarstyti sprenddamas dėl šios aukštosios mokyklos reorganizavimo ar likvidavimo.

17.2.2. Konstatuotina, kad Mokslo ir studijų įstatymo 27 straipsnio 2 dalies 9 punkte nustatytu teisiniu reguliavimu, pagal kurį valstybinės aukštosios mokyklos tarybai yra suteikti įgaliojimai inicijuoti aukštosios mokyklos reorganizavimo ar likvidavimo plano tvirtinimą pateikiant Seimui atitinkamo teisės akto projektą, subjektui, pagal Konstituciją, *inter alia* jos 68 straipsnį, neturinčiam įstatymų ir kitų Seimo teisės aktų priėmimo iniciatyvos teisės, yra suteikti įgaliojimai inicijuoti Seimo teisės aktų priėmimą. Tokiu teisiniu reguliavimu pažeistas ir iš konstitucinio teisinės valstybės principo kylantis reikalavimas priimant teisės aktus paisyti teisėkūros procedūrinių reikalavimų, *inter alia* laikytis iš Konstitucijos kylančių reikalavimų įstatymų ir kitų teisės aktų priėmimo iniciatyvai.

17.2.3. Atsižvelgiant į išdėstytus argumentus, darytina išvada, kad Mokslo ir studijų įstatymo 27 straipsnio 2 dalies 9 punktas tiek, kiek jame nustatyta, kad valstybinės aukštosios mokyklos taryba aukštosios mokyklos reorganizavimo arba likvidavimo planus teikia Seimui, prieštarauja Konstitucijos 68 straipsniui, konstituciniam teisinės valstybės principui.

IV

Seimo 2018 m. sausio 12 d. nutarimo atitikties Konstitucijai,**Mokslo ir studijų įstatymui vertinimas**

18. Kaip minėta, šioje konstitucinės justicijos byloje prašoma ištirti, ar Seimo 2018 m. sausio 12 d. nutarimas neprieštarauja Konstitucijos 5 straipsnio 1, 2 dalims, 40 straipsnio 3 daliai, 69 straipsnio 1 daliai, konstituciniam teisinės valstybės principui, Mokslo ir studijų įstatymo 8 straipsnio 1 daliai, 38 straipsnio 1 daliai.

Pareiškėjos abejonės dėl ginčijamo Seimo nutarimo atitikties Konstitucijos 5 straipsnio 1, 2 dalims, 69 straipsnio 1 daliai, konstituciniam teisinės valstybės principui, Mokslo ir studijų įstatymo 38 straipsnio 1 daliai grindžiamos tuo, kad šis Seimo nutarimas priimtas nesilaikant Mokslo ir studijų įstatymo 38 straipsnio 1 dalyje nustatytų reikalavimų – neturint nei Lietuvos sporto universiteto tarybos, nei Vyriausybės teikimo dėl šio universiteto reorganizavimo, taip pažeidžiant Seimui suteiktas galias ir konstitucinį reikalavimą laikytis įstatymo nustatytos teisės aktų priėmimo procedūros. Abejonės dėl ginčijamo Seimo nutarimo atitikties Konstitucijos 40 straipsnio 3 daliai, Mokslo ir studijų įstatymo 8 straipsnio 1 daliai grindžiamos tuo, kad šiuo Seimo nutarimu suvaržyta galimybė Lietuvos sporto universiteto tarybai įgyvendinti savo teisę laisvai apsispręsti dėl reorganizavimo, o sprendžiant valstybinio universiteto reorganizavimo klausimus nesant reorganizuojamo universiteto (jo tarybos) nuomonės yra pažeidžiama universiteto autonomija.

19. Šiame Konstitucinio Teismo nutarime konstatuota, kad Mokslo ir studijų įstatymo 38 straipsnio 1 dalis tiek, kiek joje nustatyta, kad sprendimą dėl valstybinio universiteto reorganizavimo Seimas priima universiteto tarybos teikimu, prieštarauja Konstitucijai.

Taigi pagal Konstituciją atitinkantį Mokslo ir studijų įstatymo 38 straipsnio 1 dalyje nustatytą teisinį reguliavimą sprendimą dėl valstybinio universiteto reorganizavimo Seimas priima Vyriausybės teikimu, įvertinęs universiteto tarybos nuomonę. Kaip minėta, reikalavimas Seimui priimant sprendimą dėl valstybinio universiteto reorganizavimo įvertinti šio universiteto tarybos nuomonę yra nustatytas atsižvelgiant į Mokslo ir studijų įstatymo 8 straipsnio 1 dalyje užtikrinamą aukštosios mokyklos autonomiją.

Atsižvelgdamas į tai, Konstitucinis Teismas tirs Seimo 2018 m. sausio 12 d. nutarimo atitiktį *inter alia* Mokslo ir studijų įstatymo 8 straipsnio 1 daliai, taip pat 38 straipsnio 1 daliai tiek, kiek ji neprieštarauja Konstitucijai, t. y. šios dalies nuostatai, kad sprendimą dėl valstybinio universiteto reorganizavimo Seimas priima Vyriausybės teikimu, įvertinęs universiteto tarybos nuomonę.

19.1. Minėta, kad Seimo 2018 m. sausio 12 d. nutarimas vertintinas kaip poįstatyminis teisės taikymo aktas, kuriame įtvirtintas sprendimas reorganizuoti Lietuvos sporto universitetą konkrečiu būdu – prijungiant jį prie Lietuvos sveikatos mokslų universiteto, kartu jame numatant

šiam reorganizavimui reikalingus veiksmus – parengti jam vykdyti būtinus dokumentus ir atlikti nepriklausomą ekspertinį jų vertinimą; šis Seimo nutarimas priimtas atsižvelgus į Vyriausybės 2017 m. lapkričio 22 d. nutarimą, kuriuo Lietuvos sporto universitetui ir Lietuvos sveikatos mokslų universitetui pasiūlytas konkretus Lietuvos sporto universiteto integravimo į kitą mokslo ir studijų instituciją būdas – reorganizavimas prijungiant jį prie Lietuvos sveikatos mokslų universiteto, tačiau atitinkamas konkretus pasiūlymas (teikimas) dėl tokio reorganizavimo Seimui nepateiktas; nei Vyriausybės 2017 m. lapkričio 22 d. nutarimu, nei kitais Vyriausybės nutarimais Seimui nebuvo pateikta jokių teisės aktų dėl Lietuvos sporto universiteto reorganizavimo jį prijungiant prie Lietuvos sveikatos mokslų universiteto projektų.

Taigi Seimo 2018 m. sausio 12 d. nutarimas, kuriuo nuspręsta reorganizuoti Lietuvos sporto universitetą prijungiant jį prie Lietuvos sveikatos mokslų universiteto, priimtas nesant Vyriausybės teikimo dėl tokio reorganizavimo.

19.2. Minėta ir tai, kad Seimo 2018 m. sausio 12 d. nutarimas priimtas neatsižvelgus į numatomo reorganizuoti Lietuvos sporto universiteto tarybos 2017 m. lapkričio 17 d. sprendimą, kuriuo šio universiteto reorganizavimui nepritarta, pateiktą Švietimo ir mokslo ministerijai; kitų su numatomu reorganizavimu susijusių sprendimų, kurie būtų pateikti Seimui, nuo Vyriausybės 2017 m. lapkričio 22 d. nutarimo, kuriuo pasiūlytas konkretus Lietuvos sporto universiteto reorganizavimo būdas, priėmimo iki Seimo 2018 m. sausio 12 d. nutarimo priėmimo Lietuvos sporto universiteto taryba ir senatas nepriėmė.

Taigi, kaip matyti iš ginčijamo Seimo nutarimo preambulės ir priėmimo aplinkybių, jis priimtas neįvertinus numatomo reorganizuoti Lietuvos sporto universiteto nuomonės.

19.3. Kaip matyti iš Konstituciją atitinkančio Mokslo ir studijų įstatymo 38 straipsnio 1 dalyje nustatyto teisinio reguliavimo, pagal kurį sprendimą dėl valstybinio universiteto reorganizavimo Seimas priima Vyriausybės teikimu, įvertinęs universiteto tarybos nuomonę, priimdamas šį sprendimą Seimas turi paisyti dviejų reikalavimų: jį Seimas gali priimti tik gavęs atitinkamą Vyriausybės teikimą ir tik įvertinęs universiteto tarybos nuomonę.

Minėta ir tai, kad Seimui priimant sprendimus dėl valstybinių universitetų reorganizavimo šių Mokslo ir studijų įstatymo 38 straipsnio 1 dalyje nustatytų reikalavimų turi būti laikomasi nepriklausomai nuo to, kaip juose išreiškiamas Seimo sprendimas dėl reorganizavimo: pritariama valstybinio universiteto reorganizavimui, kartu numatant jam vykdyti reikalingus veiksmus (*inter alia* parengti būtinus dokumentus), ar nusprendžiama valstybinį universitetą reorganizuoti, kartu patvirtinant reorganizavimui vykdyti būtinus dokumentus.

19.4. Atsižvelgiant į tai, konstatuotina, kad Seimo 2018 m. sausio 12 d. nutarimas, kuriuo nuspręsta reorganizuoti Lietuvos sporto universitetą prijungiant jį prie Lietuvos sveikatos mokslų universiteto, priimtas nesilaikant Mokslo ir studijų įstatymo 38 straipsnio 1 dalyje nustatytų

reikalavimų: nesant atitinkamo Vyriausybės teikimo dėl tokio reorganizavimo ir neįvykdžius atsižvelgiant į Mokslo ir studijų įstatymo 8 straipsnio 1 dalyje užtikrinamą aukštosios mokyklos autonomiją nustatyto reikalavimo įvertinti numatomo reorganizuoti universiteto nuomonę.

19.5. Vadinasi, darytina išvada, jog Seimo 2018 m. sausio 12 d. nutarimas pagal priėmimo tvarką prieštarauja Mokslo ir studijų įstatymo 8 straipsnio 1 daliai, 38 straipsnio 1 dalies nuostatai, kad sprendimą dėl valstybinio universiteto reorganizavimo Seimas priima Vyriausybės teikimu, įvertinęs universiteto tarybos nuomonę.

20. Vertinant, ar Seimo 2018 m. sausio 12 d. nutarimas neprieštarauja Konstitucijai, pažymėtina, kad, kaip minėta:

– pagal Konstitucijos 5 straipsnio 1 dalį valstybės valdžią Lietuvoje vykdo *inter alia* Seimas, Vyriausybė; jeigu nustatomas toks teisinis reguliavimas, kad konstituciškai nepagrįstai išplečiamos Konstitucijos 5 straipsnio 1 dalyje nurodytos valstybės valdžios institucijos galios, yra pažeidžiama ir Konstitucijos 5 straipsnio 2 dalies nuostata, kad valdžios galias riboja Konstitucija; pagal Konstitucijos 5 straipsnio 2 dalį Seimas, kaip įstatymų ir kitų teisės aktų leidėjas, yra savarankiškas tiek, kiek jo galių neriboja Konstitucija; įstatymų leidėjas negali priimti sprendimų, kurie varžytų *inter alia* Konstitucijos 40 straipsnyje įtvirtintą aukštųjų mokyklų autonomiją;

– Seimas ir Vyriausybė, kaip valstybės valdžios institucijos, kurios formuoja ir vykdo valstybės aukštojo mokslo politiką, įgyvendindamos įstatymų suteiktus įgaliojimus nustatyti ir pertvarkyti valstybinių aukštųjų mokyklų sistemą (be kita ko, priimdamos sprendimus steigti valstybines aukštąsias mokyklas ar kitus lemiamą įtaką jų veiklai turinčius sprendimus, *inter alia* jas reorganizuoti ar likviduoti), privalo paisyti konstitucinio atsakingo valdymo principo, suponuojančio pareigą atsakingai įvertinti ir pasverti visuomenės ir atitinkamų aukštųjų mokyklų bendruomenių interesus ir galimybes, kad būtų užtikrintas ilgalaikis aukštojo mokslo sistemos veiksmingumas;

– pertvarkant valstybinių aukštųjų mokyklų sistemą turi būti paisoma iš Konstitucijos 40 straipsnio 3 dalies kylančios aukštosios mokyklos akademinėi bendruomenei tiesiogiai atstovaujančių ir jos savivaldą įgyvendinančių kolegialių institucijų teisės savarankiškai spręsti strateginius ir kitus svarbiausius aukštosios mokyklos valdymo klausimus; Konstitucijos 40 straipsnio 3 dalyje įtvirtinta aukštųjų mokyklų autonomija suponuoja valstybės valdžios institucijų, pagal įstatymus vykdančių valstybės kaip valstybinės aukštosios mokyklos steigėjos ir jos turto savininkės funkcijas, pareigą motyvuotai įvertinti šių valstybinės aukštosios mokyklos savivaldos institucijų ir jų sudaromų ar skiriamų kitų aukštųjų mokyklų valdymo funkcijas vykdančių institucijų pareikštą nuomonę ir pateiktus pasiūlymus dėl valstybinių aukštųjų mokyklų sistemos pertvarkos, *inter alia* jų reorganizavimo ar likvidavimo;

– Konstitucijos 69 straipsnio 1 dalies nuostatos, kad įstatymai Seime priimami laikantis įstatymo nustatytos procedūros, turi būti paisoma priimant ne tik įstatymus, bet ir kitus Seimo teisės aktus; esminiai įstatymuose nustatytos bet kurių Seimo priimamų teisės aktų priėmimo procedūros pažeidimai reiškia, kad yra pažeidžiama ir Konstitucijos 69 straipsnio 1 dalis;

– konstitucinis teisinės valstybės principas suponuoja įvairius reikalavimus teisėkūros subjektams, *inter alia* tai, kad teisės aktus jie gali leisti tik neviršdami savo įgaliojimų; leidžiant teisės aktus turi būti paisoma teisėkūros procedūrinių reikalavimų, taip pat ir tų, kuriuos yra nusistatęs pats teisėkūros subjektas; jeigu priimant poįstatyminius teisės aktus nepaisoma teisės aktų hierarchijos, t. y. nesilaikoma aukštesnės galios teisės aktuose nustatytų reikalavimų, yra pažeidžiamas ir konstitucinis teisinės valstybės principas.

20.1. Šiame Konstitucinio Teismo nutarime konstatuota, kad, atsižvelgiant į visuminį Seimo 2018 m. sausio 12 d. nutarime nustatytą teisinį reguliavimą ir jo priėmimo aplinkybes, šis Seimo nutarimas vertintinas kaip poįstatyminis teisės taikymo aktas, kuriame įtvirtintas sprendimas reorganizuoti Lietuvos sporto universitetą konkrečiu būdu – prijungiant jį prie Lietuvos sveikatos mokslų universiteto, kartu jame numatant šiam reorganizavimui reikalingus veiksmus – parengti jam vykdyti būtinus dokumentus ir atlikti nepriklausomą ekspertinį jų vertinimą. Kaip minėta, šis Seimo nutarimas priimtas neįvertinus numatomo reorganizuoti Lietuvos sporto universiteto nuomonės.

Taigi konstatuotina, kad priimant Seimo 2018 m. sausio 12 d. nutarimą, kuriuo nuspręsta reorganizuoti Lietuvos sporto universitetą prijungiant jį prie Lietuvos sveikatos mokslų universiteto neįvertinus numatomo reorganizuoti Lietuvos sporto universiteto nuomonės, nepaisyta iš Konstitucijos 40 straipsnio 3 dalyje įtvirtintos aukštųjų mokyklų autonomijos kylančios valstybės valdžios institucijų, pagal įstatymus vykdančių valstybės kaip valstybinės aukštosios mokyklos steigėjos ir jos turto savininkės funkcijas, pareigos motyvuotai įvertinti valstybinės aukštosios mokyklos valdymo institucijų pareikštą nuomonę ir pateiktus pasiūlymus dėl valstybinių aukštųjų mokyklų sistemos pertvarkos, *inter alia* jų reorganizavimo.

20.2. Šiame Konstitucinio Teismo nutarime taip pat konstatuota, kad Seimo 2018 m. sausio 12 d. nutarimas priimtas nesilaikant Mokslo ir studijų įstatymo 38 straipsnio 1 dalyje nustatytų reikalavimų, t. y. nesant Vyriausybės teikimo dėl Lietuvos sporto universiteto reorganizavimo ir neįvertinus šio universiteto nuomonės. Šie Mokslo ir studijų įstatymo 38 straipsnio 1 dalyje nustatytų reikalavimų pažeidimai vertintini kaip esminiai, nes ginčijamas Seimo nutarimas priimtas, kaip minėta, nesant įstatymo nustatyto subjekto (Vyriausybės) teikimo ir nepaisant įstatyme nustatyto reikalavimo įvertinti numatomo reorganizuoti universiteto nuomonę.

Taigi priimant ginčijamą Seimo nutarimą kartu nesilaikyta Konstitucijos 69 straipsnio 1 dalyje įtvirtinto reikalavimo priimant Seimo teisės aktus laikytis įstatymo nustatytos procedūros, iš

konstitucinio teisinės valstybės principo kylančių reikalavimų leidžiant teisės aktus laikytis teisėkūros procedūrinių reikalavimų, paisyti teisės aktų hierarchijos.

20.3. Vadinasi, priimant ginčijamą Seimo nutarimą suvaržius Konstitucijos 40 straipsnio 3 dalyje įtvirtintą aukštųjų mokyklų autonomiją ir nesilaikius 69 straipsnio 1 dalyje įtvirtinto reikalavimo priimant Seimo teisės aktus laikytis įstatymo nustatytos procedūros, kartu nepaisyta ir iš Konstitucijos 5 straipsnio 1, 2 dalių kylančio reikalavimo neišplėsti valstybės valdžios institucijų galių, kurias riboja Konstitucija.

20.4. Atsižvelgiant į išdėstytus argumentus, darytina išvada, kad Seimo 2018 m. sausio 12 d. nutarimas pagal priėmimo tvarką prieštarauja Konstitucijos 5 straipsnio 1, 2 dalims, 40 straipsnio 3 daliai, 69 straipsnio 1 daliai, konstituciniam teisinės valstybės principui.

Vadovaudamasis Lietuvos Respublikos Konstitucijos 102, 105 straipsniais, Lietuvos Respublikos Konstitucinio Teismo įstatymo 1, 53, 53¹, 54, 55, 56 straipsniais, Lietuvos Respublikos Konstitucinis Teismas

nutaria:

1. Pripažinti, kad Lietuvos Respublikos mokslo ir studijų įstatymo (2016 m. birželio 29 d. redakcija; TAR, 2016-07-14, Nr. 20555) 27 straipsnio 2 dalies 9 punktą tiek, kiek jame nustatyta, kad valstybinės aukštosios mokyklos taryba aukštosios mokyklos reorganizavimo arba likvidavimo planus teikia Seimui, prieštarauja Lietuvos Respublikos Konstitucijos 68 straipsniui, konstituciniam teisinės valstybės principui.

2. Pripažinti, kad Lietuvos Respublikos mokslo ir studijų įstatymo (2016 m. birželio 29 d. redakcija; TAR, 2016-07-14, Nr. 20555) 38 straipsnio 1 dalis tiek, kiek joje nustatyta, kad sprendimą dėl valstybinio universiteto reorganizavimo Seimas priima universiteto tarybos teikimu, prieštarauja Lietuvos Respublikos Konstitucijos 68 straipsniui, konstituciniam teisinės valstybės principui.

3. Pripažinti, kad Lietuvos Respublikos mokslo ir studijų įstatymo (2016 m. birželio 29 d. redakcija; TAR, 2016-07-14, Nr. 20555) 39 straipsnio 1 dalis tiek, kiek joje nustatyta, kad sprendimą dėl valstybinio universiteto likvidavimo Seimas priima universiteto tarybos teikimu, prieštarauja Lietuvos Respublikos Konstitucijos 68 straipsniui, konstituciniam teisinės valstybės principui.

4. Pripažinti, kad Lietuvos Respublikos Seimo 2018 m. sausio 12 d. nutarimas Nr. XIII-1021 „Dėl pritarimo Lietuvos sporto universiteto reorganizavimui prijungimo prie Lietuvos sveikatos mokslų universiteto būdu“ (TAR, 2018-01-17, Nr. 702) pagal priėmimo tvarką prieštarauja Lietuvos Respublikos Konstitucijos 5 straipsnio 1, 2 dalims, 40 straipsnio 3 daliai, 69 straipsnio 1 daliai, konstituciniam teisinės valstybės principui, Lietuvos Respublikos mokslo ir

studijų įstatymo 8 straipsnio 1 daliai, 38 straipsnio 1 dalies nuostatai, kad sprendimą dėl valstybinio universiteto reorganizavimo Seimas priima Vyriausybės teikimu, įvertinęs universiteto tarybos nuomonę.

Šis Konstitucinio Teismo nutarimas yra galutinis ir neskundžiamas.

Konstitucinio Teismo teisėjai

Elvyra Baltutytė

Gintaras Goda

Vytautas Greičius

Danutė Jočienė

Gediminas Mesonis

Vytas Milius

Daiva Petrylaitė

Janina Stripeikienė

Dainius Žalimas